



## **BEOORDELINGSRAPPORT**

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding**  
**Opleiding tot Fysiotherapeut**  
voltijd

**Hanzehogeschool Groningen**



# **BEOORDELINGSRAPPORT**

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding**  
**Opleiding tot Fysiotherapeut**  
voltijd

**Hanzehogeschool Groningen**

CROHO nr.34570

Hobéon Certificering BV

**Datum**

15 december 2011

**Auditteam**

F.M. Brouwer

Dr. T.J.B Kropmans

Dr. Y.F. Heerkens

L. Schut

**Secretaris**

G.C. Versluis



## **INHOUDSOPGAVE**

<b>1.</b>	<b>BASISGEGEVENS</b>	<b>1</b>
<b>2.</b>	<b>SAMENVATTEND OORDEEL</b>	<b>2</b>
<b>3.</b>	<b>KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING</b>	<b>4</b>
<b>4.</b>	<b>OORDELEN PER STANDAARD</b>	<b>5</b>
<b>5.</b>	<b>ALGEMENE CONCLUSIE</b>	<b>21</b>
<b>6.</b>	<b>AANBEVELINGEN</b>	<b>23</b>
	BIJLAGE I Scoretabel	25
	BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	27
	BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	42
	BIJLAGE IV Locatiebezoek	47
	BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	50
	BIJLAGE VI Overzicht auditteam	53



# 1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hanzehogeschool Groningen
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Instellingstoets heeft in juni-oktober 2011 plaatsgevonden. Resultaat wordt verwacht in december 2011
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	
registratienummer croho	34570
domein/sector croho	Bachelor of Health
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	bachelor
aantal studiepunten (ec's)	240 EC
afstudeerrichtingen	nvt
locatie(s)	Groningen
variant(en)	voltijd
relevante lectoraten	Lectoraat Transparante Zorgverlening Kenniscentrum CaRES (Care, Rehabilitatie, Educatie en Sport)

in-, door- en uitstroomgegevens van -zo mogelijk- de laatste 6 cohorten						
cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
▪ instroom voltijd	267	280	284	286	279	283
cohort	2004	2005	2006	2007	2008	2009
▪ propedeuserendement (in %) na 2 jaar	78%	73%	68%	79%	78%	53% <sup>1</sup>
- voltijd						
cohort	2001	2002	2003	2004	2005	2006
▪ uitstroom na 5 jaar						
- voltijd				64%	63%	43% <sup>2</sup>
gerealiseerde docent–student ratio						
▪ voltijd	1:27,3					
contacturen	1 <sup>e</sup> jaar	2 <sup>e</sup> jaar	3 <sup>e</sup> jaar <sup>3</sup>	4 <sup>e</sup> jaar		
▪ gemiddeld aantal per week	18	17	Stage 40 uur Specialisatie gemidd. 16 uur keuzeonderwijs 10-15 uur	Stage 40 uur Specialisatie gemidd. 16 uur Keuzeonderwijs 10-15 uur Afstuderen 40 uur*		

<sup>1</sup> dit betreft de tussentijdse stand van zaken, peildatum januari 2011 en niet de resultaten over een volledig studiejaar. De informatie over dit cohort is is nog niet vergelijkbaar met de informatie over eerdere cohorten.

<sup>2</sup> Idem, zie voetnoot 1

<sup>3</sup> In studiejaar 3 en in studiejaar 4 wordt de contacttijd mede beïnvloed door keuzeonderwijs, de stage en de afstudeeropdracht. Tijdens de stage en afstuderen wordt de student geacht 40 uren per week op het stageadres actief te participeren.

## 2. SAMENVATTEND OORDEEL

### 1 Standaard 1, Beoogde eindkwalificaties: goed

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoet aan de landelijke eisen om op te leiden tot het beroep van fysiotherapeut. De opleidingscompetenties zijn gebaseerd op het landelijk vastgestelde beroepsprofiel van het Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF). De zeven opleidingscompetenties binnen de drie rollen van hulpverlener, manager en beroepsontwikkelaar stemmen overeen met de kennis en vaardigheden die een fysiotherapeut in het werkveld nodig heeft. Alle Dublin Descriptoren zijn op het juiste niveau vertegenwoordigd in de competenties. Daarmee voldoen de eindcompetenties aan het hbo-bachelorniveau.

Met de aandacht voor actieve bewegingstherapie, educatie en advisering en Healthy Ageing geeft Hanzehogeschool Groningen de opleiding tevens een eigen regionale inkleuring en sluit zij goed aan bij de speerpunten/thema's uit de regio.

De opleiding heeft aangetoond dat zij met het werkveld en landelijke en internationale opleiders actief overleg voert over het actueel houden van de eindcompetenties en het daarop gebaseerde curriculum.

### 2. Standaard 2, Onderwijsleeromgeving: voldoende

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een samenhangende onderwijsleeromgeving biedt. Daarvoor zorgen allereerst de voldoende tot goed gekwalificeerde docenten, die expert zijn op hun eigen vakgebied. Studenten zijn erg tevreden over hun docenten en tevreden over het programma dat zij bieden. Docenten leggen in hun lessen een goede verbinding met de beroepspraktijk.

Het sterk op de praktijkgerichte programma stelt de studenten voldoende in staat de beoogde zeven competenties binnen de drie rollen te ontwikkelen, zodat zij na afstuderen breed inzetbaar zijn als fysiotherapeut. Voor het kunnen ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden is het wezenlijk geweest dat de opleiding de EBP/wetenschappelijke vorming heeft versterkt en verzaaid en met ingang van september 2011 heeft ingevoerd in alle leerjaren. De mogelijkheid daarnaast te kiezen voor een specialisatie en een minor, stelt de studenten in staat zich verder te verbreden en/of te verdiepen.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan het kunnen functioneren in een internationale omgeving. De aanwezigheid van de studenten uit de International Physiotherapy Programme groep (IPP), draagt hieraan positief bij door de keuze voor Engelstalige standaardboeken voor beide opleidingen en de onderlinge contacten tussen de studenten.

De opleiding zorgt voor een programma dat in principe studeerbaar is en studenten zijn tevreden over de studielast.

Het werkveld is over het algemeen tevreden over de inhoud van het programma, maar ervaart nog steeds een spanning tussen de tijd die de opleiding besteedt aan de verwerving van parate kennis en de tijd die gaat naar competentieontwikkeling. De opleiding leert de studenten wel goed waar ze informatie moeten opzoeken. Daarnaast heeft de opleiding met ingang van september 2011 de module 'anatomie in vivo' waarin ze extra aandacht geeft aan de verwerving van anatomische kennis.

Dat het werkveld nauwer betrokken raakt bij de onderzoeken die de studenten uitvoeren en gestimuleerd wordt zelf met onderzoeksvragen te komen, acht het auditteam met de opleiding een belangrijk aandachtspunt.

De algemene voorzieningen en de opleidingsspecifieke voorzieningen, zoals de GWP (Gezondheidswerkplaats), de praktijklokalen met smartboards, de fitnessruimte met testapparatuur, de computers met Fysiomanager zijn geschikt tot zeer geschikt voor de uitvoering van het programma.



Uit bovenstaande blijkt, dat de kwaliteit van de docenten, de praktijkgerichtheid van het programma, de aandacht voor internationale aspecten en de voorzieningen goed op orde zijn. Daarnaast is de opleiding met zaken als de extra aandacht voor anatomische kennis en het versterkte en verzwaarde EBP/wetenschappelijke vorming aantoonbaar aan de slag gegaan. Op dit moment acht het auditteam een 'voldoende' voor deze standaard op z'n plaats.

### **3. Standaard 3, Toetsing en beoordeling: voldoende**

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding een adequaat werkend toetsstelsel hanteert. De toetscommissie speelt in opdracht van de examencommissie daarin een belangrijke rol door toe te zien op de naleving van de afspraken en zicht te houden op de kwaliteit van de toetsen. De opleiding zorgt ervoor dat het toetsen op een betrouwbare, valide en inzichtelijke manier gebeurt. Er zijn duidelijke toetsmatrijzen, een toetsmatrix en beoordelingsformats en docenten spreken regelmatig met elkaar over de beoordeling van opdrachten en toetsen. Daarmee zorgen zij voor steeds betere interbeoordelaarsbetrouwbaarheid.

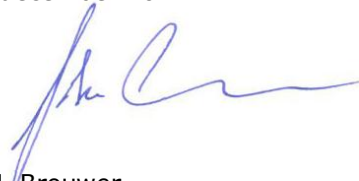
Uit de tussenproducten en vervaardigde toetsen van zittende studenten blijkt dat zij groeien naar hbo-bachelorniveau en uit de verslagen van de eindstages blijkt dat zij voldoende tot goed niveau hebben behaald voor een startend fysiotherapeut. Het werkveld is over het algemeen tevreden over de afgestudeerden van deze opleiding en alumni melden dat zij op de opleiding voldoende 'tools' hebben gekregen om te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt.

De opleiding toetst in het vierde studiejaar via de stage en de afstudeeropdracht of de student de beoogde eindkwalificaties op HBO niveau heeft gerealiseerd. In de afstudeeropdrachten tonen de meeste studenten aan, dat zij kunnen denken en handelen op bachelorniveau. Toepassing van EPB, gebruik van literatuur en het helder formuleren van de vraagstelling zijn nog punten waar de studenten aandacht aan moet besteden. Drie afstudeeropdrachten balanceerden om deze reden op de grens van voldoende en onvoldoende. De opleiding heeft de noodzaak tot versterking van de onderzoeksvaardigheden al onderkend en daarvoor een aantal essentiële verbetermaatregelen getroffen, zoals de hierboven vermelde versterking en verzwaaring van de EBP/wetenschappelijke vorming, het verruimen van de tijd voor het werken aan de afstudeeropdracht (uitgebreid van 10 naar 20 weken) en de inzet van master docenten bij het begeleiden en beoordelen. Omdat het auditteam van oordeel is dat de huidige praktijk van het toetsen en beoordelen deugdelijk is en garanties biedt dat de studenten het vereiste hbo-bachelor eindniveau behalen, acht het auditteam een oordeel voldoende voor standaard 3 op zijn plaats. Het feit, dat de studenten in hun stage hebben aangetoond alle competenties voor een startend fysiotherapeut te beheersen en het feit, dat het werkveld tevreden is over de afgestudeerden is daarbij eveneens van zwaarwegende aard. Het auditteam is ervan overtuigd dat de verbetermaatregelen die de opleiding heeft getroffen er voor zorgen dat de onderzoeksrapporten en afstudeeropdrachten van de studenten ook op de gesignaleerde zwakke punten versterkt zullen worden.

### **Algemene conclusie:**

Het auditteam is op basis van bovenstaande van oordeel dat de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Fysiotherapeut van Hanzehogeschool Groningen voldoende is. Voor de bepaling van dit eindoordeel woog voor het auditteam het oordeel 'voldoende' voor het gerealiseerde niveau van de studenten het zwaarst.

15 december 2011



F.M. Brouwer,  
voorzitter



G.C. Versluis,  
secretaris

### **3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING**

De hbo-bachelor Opleiding tot Fysiotherapeut valt samen met de hbo-bacheloropleidingen Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken, Logopedie, Voeding en Diëtetiek, Mondzorgkunde en Management in Zorg en de hbo-masteropleidingen Physician Assistant en master Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten onder de Academie voor Gezondheidsstudies (AvG) van Hanzehogeschool Groningen.

De opleiding tot Fysiotherapeut kent een Nederlandstalige en een Engelstalige instroom International Physiotherapy Programme (IPP). In 2010-2011 studeerden er 1054 studenten, waarvan 72 in de IPP. Ongeveer de helft van de studenten in het IPP is afkomstig uit Duitsland. De andere helft komt o.a. uit Noorwegen, Zuid-Europa, Amerika, Canada.

## 4. OORDELEN PER STANDAARD

### Beoogde eindkwalificaties

#### Standaard 1

**De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.**

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

### Bevindingen

#### De beoogde eindkwalificaties

De opleiding baseert zich op het landelijk vastgestelde beroepsprofiel van het Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF) uit 2005.

Het beroep fysiotherapeut is geregeld in de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg: de wet BIG. Een fysiotherapeut die voldoet aan de wettelijke opleidingseisen, kan zich laten inschrijven in het BIG-register.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat bij het opstellen van het beroepsprofiel de eisen uit de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) naar aanleiding van de Wet BIG zijn betrokken, zoals het minimaal aantal uren beroepsvoorbereiding en het accent in het programma op het centrale vakgebied, dat is toegespitst op het onderzoeken en behandelen van de patiënt.

De AMvB is na 2005 bijgesteld, daar het werkveld thans uitgaat van kwaliteiten van afgestudeerden (behaalde competenties en niveaus) in plaats van kwantiteiten (zoals verplicht aantal uren stage). Uit het opleidingsprofiel van de opleiding tot Fysiotherapeut van Hanzehogeschool Groningen blijkt dat de opleiding hierbij aansluit.

De opleiding hanteert de set van de zeven landelijk opgestelde opleidingscompetenties binnen de drie beroepsrollen van de fysiotherapeut:

<b>I. Hulpverlener</b>	<b>II. Manager</b>	<b>III. Beroepsontwikkelaar</b>
a. Screenen/ diagnosticeren/plannen	a. Organiseren	a. Onderzoeken
b. Therapeutisch handelen	b. Ondernemen	b. Innoveren
c. Preventief handelen		

Deze competenties zijn verder uitgewerkt in omschrijvingen welke kennis en vaardigheden de fysiotherapeut moet tonen. Een voorbeeld:

I. De fysiotherapeut als hulpverlener – b. therapeutisch handelen

*De student voert, op methodische wijze en in samenwerking met de cliënt, het behandelplan uit. De student evalueert periodiek de effecten van interventies op het bewegend functioneren en de gezondheidstoestand van de cliënt en stelt het plan zonedig bij om tot optimale resultaten te komen.*

De andere competenties zijn op vergelijkbare wijze uitgeschreven, zie bijlage II. Daarnaast hanteert de opleiding de algemene normen van professionaliteit, zoals die in het beroepsprofiel Fysiotherapie staan beschreven:

- Handelt in overeenstemming met de ethiek van het beroep van fysiotherapeut.
- Beschikt in voldoende mate over theoretische kennis en achtergrond, basisvaardigheden en attitude en kan dit op de juiste wijze toepassen
- Is in staat een vertrouwens- en samenwerkingsrelatie met een patiënt, begeleider(s), medestudenten en derden in relatie tot de PLP aan te gaan en deze te onderhouden.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding van Hanzehogeschool Groningen een eigen inkleuring aan de opleiding geeft door actieve bewegingstherapie en educatie en advisering centraal te stellen in de beroepsrol van de fysiotherapeut als hulpverlener.

Met de aandacht voor 'Healthy Ageing' en preventie sluit de opleiding aan bij de speerpunten/thema's uit de regio, waaraan ook de andere opleidingen van de academie voor Gezondheidstudies en het lectoraat 'Healthy Ageing' aandacht besteden. (Zie hierover meer onder standaard 2.)

Het auditteam is van oordeel, dat de eindkwalificaties voldoen aan het hbo-bachelorniveau.

Alle Dublin Descriptoren zijn op het juiste niveau vertegenwoordigd in de competenties.

Per competentie is bekeken met welke Dublin Descriptor elke competentie overeenkomt. Zo komt bijvoorbeeld 'oordeelsvorming' overeen met competenties Ia, IIb en IIIa. In het curriculum komt dit o.a. tot uiting in de integrale opdrachten. Studenten moeten bijvoorbeeld problemen bij specifieke doelgroepen onderzoeken, daarvoor relevante gegevens verzamelen, deze interpreteren en aan de hand daarvan conclusies trekken. Ook leren zij daar wetenschappelijke literatuur voor te verzamelen en te beoordelen.

Aan de hand van de uitkomsten moeten de studenten bijvoorbeeld een voorlichtingsles voor het basisonderwijs ontwerpen, een preventieplan opstellen of de organisatie van een groepspraktijk effectief inrichten.

Studenten worden uitgedaagd op een steeds betere, adequatere en effectievere wijze te werk te gaan aan de hand van steeds complexere cliëntproblemen.

### **Internationale referentie**

De opleiding is actief lid van het European Network of Physiotherapy in Higher Education (ENPHE). Het ENPHE heeft in 2007 een competentieprofiel opgesteld dat aansluit bij het Nederlandse competentieprofiel van 2005. In het National Transcript Physiotherapy zijn de beroepsspecifieke competenties, kennis en thema's die de kern vormen van het fysiotherapie-onderwijs benoemd. De opleiding heeft de Body of Skills zoals verwoord in het National Transcript in het leerplan geïmplementeerd. Waar zij dat nodig vond, heeft de opleiding leerinhouden toegevoegd zoals oncologie en zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.

Sinds de zomer van 2008 krijgen afgestudeerden bij hun diploma het Nationaal Diploma Supplement en National Transcript Physiotherapy.

### **Contacten met het werkveld en partneropleidingen**

Uit de beschikbare informatie heeft het auditteam af kunnen lezen, dat de opleiding regelmatig contact heeft met het werkveld en de partneropleidingen. De opleiding en haar medewerkers maken deel uit van diverse regionale, landelijke en internationale netwerken. Te bereiken competenties, de opzet en inhoud van het curriculum en actuele ontwikkelingen komen regelmatig tijdens de netwerkcontacten aan de orde. Zo heeft de opleiding een eigen Werkveldadviescommissie (WAC), waarvan twee leden eveneens zitting hebben in de WAC van de masteropleiding Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische ziekte. Zo zorgt de opleiding voor goede afstemming tussen beide opleidingen. Daarnaast is de opleiding o.a. gesprekspartner van de landelijke beroepsvereniging KNGF en het Regionaal Genootschap Fysiotherapie, heeft zij intensieve samenwerking met UMCG en Martini Ziekenhuis en heeft zij regelmatig contact met stagebegeleiders en opdrachtgevers voor afstudeeropdrachten en alumni die gastlessen verzorgen.

De opleiding is tevreden over de inbreng en betrokkenheid van het werkveld, maar wil het werkveld nu nog stimuleren tot het meer inbrengen van onderzoeksvragen op basis waarvan studenten onderzoek kunnen doen en stage- en afstudeeropdrachten kunnen uitvoeren. Ook wordt

in 2011-2012 het werkveld in een pilot betrokken bij de beoordeling van de studenten aan het begin van de stage. (Zie daarover verder onder standaard 2.) Ook is de opleiding voornemens de contacten met de alumni meer aan te halen, o.a. via de studievereniging FSV Fysiek. De opleiding stimuleert zittende studenten daar al lid van te worden.

In het studierichtingsoverleg Fysiotherapie (SROF) overlegt de opleiding regelmatig met partneropleidingen in Nederland. Op Europees en internationaal niveau heeft de opleiding contact met Coehre, een multidisciplinair internationaal netwerk van verpleegkunde en paramedische opleidingen en met het ENPHE. Jaarlijks bezoeken minimaal twee medewerkers en studenten fysiotherapie van de minor International Allied Health het Coehre congres en minimaal twee medewerkers het ENPHE congres.

### **Weging en Oordeel: goed**

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoet aan de landelijke eisen om op te leiden tot het beroep van fysiotherapeut. De opleidingscompetenties stemmen overeen met de kennis en vaardigheden die een fysiotherapeut in het werkveld nodig heeft en de eindcompetenties voldoen aan het hbo-bachelorniveau.

Met de aandacht voor actieve bewegingstherapie, educatie en advisering en Healthy Ageing geeft Hanzehogeschool Groningen de opleiding tevens een eigen regionale inkleuring en sluit zij goed aan bij de speerpunten/thema's uit de regio.

De opleiding heeft aangetoond dat zij met het werkveld en landelijke en internationale opleiders actief overleg voert over het actueel houden van de eindcompetenties en het daarop gebaseerde curriculum.

Op basis van bovenstaande komt het auditteam tot een 'goed' voor deze standaard.

## Onderwijsleeromgeving

**Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.**

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

### Bevindingen

#### Inhoud en vormgeving programma

De opleiding tot Fysiotherapeut van Hanzehogeschool Groningen biedt een Nederlandstalig en een Engelstalig programma (IPP). Het Engelstalig programma volgt de inhoudelijke lijn en vormgeving van het Nederlandstalige programma.

#### *Koppeling competenties – programma*

Het auditteam heeft gezien hoe de opleiding er voor zorgt dat alle competenties op een steeds hoger niveau in het programma aan bod komen. De opleiding heeft de competenties beschreven in 5 niveaus conform Dreyfus, waarbij competentieniveau 1 staat voor de student bij aanvang van zijn studie en niveau 3 gelijk is aan het te behalen niveau voor een beginnend beroepsbeoefenaar. De opleiding heeft voor alle competenties beschreven in welke fase van de studie de student een bepaald competentieniveau behaald moet hebben. Niveau 4 (gevorderd) en niveau 5 (expert) hoeft de student in de bacheloropleiding niet te behalen.

Ieder blok van jaar 1 en 2 heeft nagenoeg dezelfde onderwijseenheden zodat in elk blok aan alle beroepsrollen gewerkt wordt. In jaar 1 op niveau 1 en in jaar 2 op niveau 2.

Naarmate de complexiteit van de problemen, de cases, de vraagstukken toeneemt moeten de studenten de competenties op een hoger niveau beheersen. Ook de verantwoordelijkheid die de student draagt en de transfer van de competenties naar onbekende en onvoorspelbare situaties neemt toe gedurende de opleiding. Dit is ook terug te zien in de beroepsproducten/ -diensten die de student moet opleveren.

Een voorbeeld hiervan is:

In blok 2 van de propedeuse onderzoekt en behandelt de student een cliënt met elleboogklachten (tenniselleboog), in blok 3 van het tweede studiejaar onderzoekt en behandelt hij een cliënt met Cerebraal Vasculair Accident (CVA) en in de specialisatie in het derde studiejaar onderzoekt en behandelt hij in het kader van cliënten met chronische ziekten en comorbiditeit bijvoorbeeld kinderen met cerebrale parese.

#### *Opzet en inhoud van het programma*

Het auditteam heeft kennisgenomen van het programma en is op basis hiervan van oordeel, dat de opleiding er voor zorgt dat de studenten alle competenties op het niveau van een startbekwaam fysiotherapeut kunnen ontwikkelen.

In de eerste twee studie jaren besteedt de opleiding vooral aandacht aan de verplichte onderwijsinhouden die betrekking hebben op het opleiden tot een breed inzetbare fysiotherapeut. In jaar drie en vier komen de leeftijdsfasen kind, volwassene en oudere aan de orde. De keuze voor een indeling naar leeftijd biedt de mogelijkheid om alle gewenste thema's (o.a. pijn, arbeid, healthy ageing, preventie, multidisciplinair samenwerken) vanuit visie en kaders waaronder de National Transcript, onder te brengen. Ook de thema's orthopedie, hart-long en neurologie die voorheen de basis vormden van specialisaties, hebben een plek gekregen bij de indeling naar leeftijd. Het auditteam acht de indeling in leeftijdscategorieën zinvol.

In de propedeuse introduceert de opleiding de theorie en krijgen de studenten oefening in vaardigheden, oriëntatie in de gezondheidszorg en observatie van beroepssituaties. Iedere week van een blok start de opleiding met een cliëntcasus. De cliëntcategorieën plaatst de opleiding afwisselend in verschillende settings: binnen instellingen voor de gezondheidszorg (intramuraal) en buiten instellingen voor de gezondheidszorg (extramuraal). Op die manier past de student kennis en vaardigheden over de ene cliëntcategorie toe op een andere cliëntcategorie in een andere werksetting. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding o.a. hiermee op een adequate wijze zorgt voor transfer van kennis en vaardigheden.

Het tweede studiejaar staat in het teken van verdiepen en toepassen. Orthopedische klachten, fysiotherapeutische zorgverlening en interventies bij cliënten met een hart- en/of longaandoening en neurologische klachten en de integratie van fysiotherapeutische zorg komen aan bod. In het laatste blok is ook een interne stage opgenomen. (Zie daarover onder het kopje 'praktijkgerichtheid van het programma'.)

Het derde en vierde studiejaar kent een flexibel programma. Hierin is plaats ingeruimd voor specialisaties, stages, minor, een vrij keuze programma en een afstudeeropdracht. Voor het mogen starten met de stage, de minor en de afstudeeropdracht hanteert de opleiding duidelijke doorstroomeisen.

Het onderwijsprogramma van de laatste twee studie jaren is met ingang van september 2011 aangepast met als doel dat specialisatie, stage en afstudeeropdracht een meer samenhangend geheel vormen. De opleiding biedt nu de keuze uit drie nieuwe specialisaties, te weten 'Fysiotherapie en kinderen', 'Fysiotherapie en volwassenen' of 'Fysiotherapie en ouderen'. De opzet van de specialisaties naar leeftijd heeft als voordeel dat ongeacht de specialisatie voor alle studenten de hierboven genoemde thema's terug komen in de verdieping. Dit sluit naar het oordeel van het auditteam aan bij de keuze van de opleiding om op te leiden tot generalist.

Naast de specialisatie, biedt de opleiding de studenten in het programma nog een tweede mogelijkheid zich te verbreden en/of verdiepen. Studenten kunnen kiezen uit door de opleiding aanbevolen academie-minoren zoals 'Gezondheidszorg en samenleving', 'Zorg en Technologie', 'International Allied Health', 'Healthy Aging', maar ze kunnen ook een andere hogeschoolminor, minor bij een andere hogeschool of een vrije minor kiezen.

In plaats van een minor kan een student ook kiezen voor een 2<sup>e</sup> specialisatie. Studenten, die belangstelling hebben voor sportfysiotherapie kunnen dan kiezen voor de specialisatie 'Fysiotherapie en sporters'. Daarnaast kunnen excellente studenten m.i.v. 2011- 2012 kiezen voor de selectieve specialisatie:

- Fysiotherapie en chronisch zieken: deze specialisatie biedt mogelijkheden om in te stromen in de hbo-masteropleiding Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met een Chronische Ziekte.
- En met ingang van 2012-13 ook de selectieve specialisatie Fysiotherapie en toegepast onderzoek: binnen deze specialisatie voert een student onderzoek uit in samenwerking met het lectoraat. Deze specialisatie wordt ontwikkeld in 2011 – 2012. In overleg met de Rijksuniversiteit Groningen wordt onderzocht in hoeverre deze specialisatie gelijkgesteld kan worden aan het schakeljaar voor de wo-master Bewegingswetenschappen

Het auditteam acht deze twee specialisaties waardevol voor studenten die willen doorstuderen.

De afstudeerfase bestaat uit twee onderdelen: de stage en de afstudeeropdracht. Beide kunnen tegelijk worden uitgevoerd. Dit betekent dat de student parttime werkt in de beroepspraktijk in de vorm van een stage en parttime werkt aan een praktijkgericht onderzoek. In veel gevallen zal de student het praktijkgericht onderzoek kunnen uitvoeren op de stageplaats. (Zie verder over het afstuderen onder standaard 3.)

#### *Praktijkgerichtheid van het programma*

Het auditteam constateert dat de opleiding sterk praktijkgerichtheid is en is daarover positief. In de opleiding is de leeromgeving een afspiegeling van de huidige en toekomstige werkomgeving van de fysiotherapeut. Zoals al hierboven is beschreven vormt een cliëntcasus iedere week het startpunt. Beroepsrelevante psychomotorische en communicatieve vaardigheden oefent de student door

cliënten te behandelen en in rollenspelen. Ook kunnen de studenten zelfstandig oefenen in de praktijklokalen in de aanwezigheid van ouderejaars studenten.

In het eerste studiejaar is een werkveldoriëntatie gepland. In het eerste en tweede studiejaar lopen de studenten in groepjes van drie intern stage in de praktijkruimten van de opleiding en de Gezondheidswerkplaats (GWP) van de academie. Onder begeleiding van de docent leert de student samen met de andere twee studenten o.a. een klinische analyse te maken, een anamnese op te stellen en op basis daarvan een behandelplan te formuleren. In het Elektronisch-PatiëntDossier (EPD) 'Fysiomanager' die in elke behandelruimte aanwezig is, leert de student de gegevens van de patiënt bij te houden. Daarnaast staan per week twee oefeningen gepland waarin de student vaardigheden oefent onder leiding van een ouderejaars student.

In studiejaar drie en vier doorlopen studenten totaal drie stages van ieder 10 weken. De plaats van de stage hangt af van de individuele leerroute/de specialisatie van de student. In principe wijst de opleiding de studenten de stageplaatsen in de regio toe.

De studenten van de IPP lopen deze stages veelal in het buitenland. De opleiding heeft intensief contact met de fysiotherapie opleiding in Bern over o.a. goede stageadressen voor Duitse studenten. Ook met veel andere partnerscholen in het buitenland onderhouden de opleiding en het stagebureau buitenland van de hogeschool contacten over stage-adressen. De begeleiding van de IPP studenten gebeurt veelal op afstand. De opleiding zorgt voor een duidelijk vertaald beoordelingsformulier met toelichting. Studenten die in Bern stage lopen krijgen tevens bezoek van een stagedocent van Hanzehogeschool Groningen.

Multidisciplinair samenwerken is één van de speerpunten van de Academie voor Gezondheidsstudies. Zo leren studenten Fysiotherapie bijvoorbeeld multidisciplinair samen te werken binnen het project Learn 2 work in de Gezondheidswerkplaats (GWP) met andere studenten van de opleidingen van de AvG en studenten van de Academie Verpleegkunde. Daarnaast komen studenten van de verschillende opleidingen met elkaar in aanraking wanneer zij kiezen voor een van de vijf minoren van AvG. Zo werken de studenten bij de minor Zorg en Techniek bijvoorbeeld samen aan een casus over een jongen met spasmen, die een bepaald oefenapparaat kreeg. De studenten overlegden daarbij wie vanuit zijn eigen discipline wat kon doen.

#### *Onderzoek*

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding bezig is het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden sterker in het curriculum neer te zetten. Evidence Based Practice (EBP) is hierbij een belangrijk uitgangspunt. De opleiding heeft EBP/wetenschappelijke vorming versterkt en verzaaid. In de eerste twee studiejaren is deze lijn nu volledig ingevoerd. De versterking en verzwaring van de wetenschappelijke vorming in het derde en vierde studiejaar is in september 2011 ingevoerd. Het lectoraat Transparante Zorgverlening heeft hierin een belangrijke rol gespeeld.

In de eerste twee studiejaren zijn er vijf onderwijseenheden EBP. Hierin besteedt de opleiding aandacht aan het interpreteren en kritisch beoordelen van wetenschappelijke artikelen. Zo moeten de studenten bijvoorbeeld in het tweede studiejaar al een kleine literatuurstudie uitvoeren en op zoek gaan naar voorbeelden van EBP.

Met ingang van 2011-2012 moeten de studenten ook in het derde studiejaar in de specialisatie een onderzoeksopdracht uitvoeren en krijgen zij voor zij starten met de eindopdracht in het vierde studiejaar een onderwijseenheid 'wetenschappelijke vorming' aangeboden. Daarin krijgen zij o.a. verschillende instrumenten aangereikt om wetenschappelijke vragen te beantwoorden aan de hand van opdrachten en leren zij hoe zij bijvoorbeeld meetinstrumenten moeten beoordelen, SPSS moeten gebruiken en tabellen en figuren moeten interpreteren.

Het auditteam acht het belangrijk dat de versterking van het onderzoeksdeel nu in alle studiejaar is doorgevoerd. De opleiding zorgt er hiermee voor dat de studenten hun onderzoekscompetenties voldoende kunnen ontwikkelen. Het zal ook de kwaliteit van het (eind)onderzoek verhogen.



De opleiding is voornemens in de komende periode nog nauwer samen te gaan werken met het lectoraat 'Transparante Zorgverlening'. Tevens wil zij aansluiting zoeken bij andere lectoraten zoals het lectoraat 'Arbeidsparticipatie'. Sommige studenten waren in hun afstudeerfase al betrokken bij onderzoek van het lectoraat. Het auditteam ondersteunt het initiatief van de opleiding om de onderzoeken van de studenten nog meer te koppelen aan onderzoeksvragen van het lectoraat en aan (nog te inventariseren) vragen vanuit het werkveld.

Zoals al onder standaard 1 is beschreven wil de opleiding nog meer gebruik maken van de inbreng van het werkveld. Ze wil o.a. de betrokkenheid van het werkveld bij het onderzoek versterken door het werkveld nadrukkelijker uit te nodigen met onderzoeksvragen te komen. De opleiding realiseert zich, dat zij het veld op weg moet helpen bij het formuleren van interessante onderzoeksvragen. Het auditteam onderschrijft het belang dat het werkveld meer betrokken raakt bij het onderzoek. Daarmee kunnen veel van de onderzoeken van de student aan relevantie winnen.

#### *Internationale dimensie in het programma*

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding de studenten op verschillende manieren voorbereidt op het functioneren in een internationale omgeving. Zo leest de student in het eerste en tweede studiejaar Engelse teksten en internationale vakliteratuur in het kader van de onderwijsseenheden EBP en Fysiotherapeutische Zorg en moet de student in het vierde studiejaar Nederlandse en Engelstalige vakliteratuur kritisch kunnen beoordelen en een vakgerichte presentatie kunnen verzorgen. Ook moet de student met ingang van 2011-2012 in zijn afstudeerscriptie een Engelstalig abstract toevoegen.

De aanwezigheid van de studenten uit de IPP groep draagt positief bij aan de aandacht voor internationale aspecten. Niet alleen door de keuze voor Engeltalige standaardboeken voor beide opleidingen, maar ook door de onderlinge contacten tussen de studenten. De opleiding gaat dit actief sturen en roept vanaf 2011-2012 studenten uit Nederlandstalige groep en de IPP groep bijeen in discussiegroepen. Daarin kunnen de studenten met elkaar hun spreekvaardigheid oefenen en crossculturele vaardigheden verwerven. In de module 'Gedrag en communicatie' behandelt de opleiding deze crossculturele vaardigheden.

Niet alleen IPP studenten maar ook enkele studenten uit de Nederlandstalige variant lopen stage in het buitenland. In totaal gaat het jaarlijks om gemiddeld 75 studenten (inclusief IPP). Studenten hebben tevens de mogelijkheid een minor aan een partnerinstituut te volgen. De opleiding heeft hierover met elf partnerinstellingen contacten.

#### *Aansluiting en studielast*

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding zorgt voor een programma, dat in principe studeerbaar is. Uit de evaluatiegegevens van de opleiding blijkt dat de studenten tevreden zijn over de studielast. De eerste jaars studenten besteden gemiddeld 32 uur per week aan hun studie en tweedejaars gemiddeld 29 uur per week. Dat is in vergelijking met sommige hbo-opleidingen een redelijke studielast.

De studenten die het auditteam sprak bevestigden dat de opleiding over het algemeen te doen is. "Als je het goed wilt doen ben je er wel veel tijd mee kwijt", aldus de studenten. De studenten vinden het goed, dat studenten die meer uitdaging willen, met ingang van 2010-2011 de mogelijkheid krijgen het honoursprogramma 'Healthy Ageing' van de Academie voor Gezondheidsstudies te volgen. In 2010-2011 startten daarin drie studenten van de opleiding Fysiotherapie.

Ook biedt de opleiding excellente studenten organisatorische faciliteiten om topsport te bedrijven. In de OER is beschreven wie daarvoor in aanmerking kunnen komen. Ieder jaar maken daar gemiddeld 18 studenten gebruik van.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een aantal maatregelen heeft getroffen om de studievoortgang te verbeteren. Zo heeft de opleiding het aantal contacturen vermeerderd tot 18 uren in het eerste studiejaar en 17 in het tweede studiejaar met meer aandacht voor het oefenen van vaardigheden en het opdoen van kennis. Op basis van de ontevredenheid over de aansluiting op de vooropleiding heeft de opleiding inleidende colleges scheikunde en natuurkunde in het programma opgenomen.

Een risico voor studievertraging was het feit, dat studenten een voldoende behaald moesten hebben voor de Integrale Praktijkttoets aan het einde van het tweede studiejaar voordat ze mochten starten met de stage in het derde studiejaar. Met ingang van 2011-2012 start de opleiding een pilot waarbij de instaptoets op de stageplek zelf, dus in de praktijk, wordt afgenomen waarbij de docent van de opleiding en de stagebegeleider de student samen beoordelen. De opleiding verwacht dat dit een betrouwbaarder beeld geeft van de vaardigheden van de student en studenten kunnen sneller herkansen waardoor het risico op studievertraging minder groot wordt.

De studieloopbaanbegeleider volgt de studieresultaten van alle studenten zodat hij dreigende studievertraging op tijd vast kan stellen en studenten kan ondersteunen. Studenten zijn tevreden over de begeleiding die ze krijgen en de kwaliteit daarvan. Over de inhoud van de onderwijseenheid SLB daarentegen uitten de studenten zich in de blokenquêtes matig tevreden. Om die reden heeft de opleiding met ingang van 2011-2012 verbeteringen getroffen. Zo legt de opleiding nu duidelijker uit wat de relatie is met de ontwikkeling van de competenties van de student op basis waarvan hij zijn POP opzet en moet reflecteren.

In 2009 heeft de opleiding onderzoek gedaan naar studie-uitval onder studenten van het cohort 2008-2009. Als reden voor uitval gaven de studenten motivatie, belemmering studievoortgang, beroepskeuze, bindend studieadvies. Omdat duidelijke voorlichting over de inhoud en de zwaarte van het programma van belang werd gevonden door de studenten, benadrukt de opleiding voortaan tijdens de open dagen dat het niet alleen een leuke, maar ook een pittige opleiding is. De betere voorlichting, maar ook de verbetering van het onderwijsprogramma en de gerichte inzet van de studieloopbaanbegeleider bij het vroegtijdig opsporen van problemen laten inmiddels een positief effect op de rendementcijfers zien.

#### *Tevredenheid studenten en werkveld over het programma*

Uit de studenttevredenheidsonderzoeken blijkt dat studenten tevreden zijn over de gerichtheid van de opleiding op de beroepspraktijk, de aansluiting op actuele ontwikkelingen, de samenhang tussen de verschillende studieonderdelen en de gekozen werkvormen. De studenten die het auditteam sprak vonden het goed, dat in het vernieuwde curriculum van de leerjaren 1 en 2 de aandacht voor Evidence Based Practice, EBP is geïntensiveerd. Ouderejaars hebben ervaren dat veel herhaling nodig is. "Het duurt wel even voordat je het nut ervan inziet", aldus een van de studenten.

De vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, waren over het algemeen tevreden over de inhoud van het programma. Ze meldden dat de opleiding in de loop van de jaren sterk is veranderd. Het competentiegerichte onderwijs heeft een positieve invloed op de zelfstandigheid van de afgestudeerden, maar het spanningsveld tussen de tijd die de opleiding besteedt aan de verwerving van parate kennis en aan competentieontwikkeling blijft voor hen bestaan. Wel leert de opleiding de studenten tegenwoordig goed waar ze benodigde kennis kunnen opzoeken.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding luistert naar wensen van het werkveld. Zo is met ingang van 2011-2012 in alle blokken in het eerste jaar een onderwijseenheid 'anatomie in vivo' ingevoerd om extra aandacht te besteden aan anatomische kennis. Ook zijn op basis van bevindingen van het werkveld interne stages uitgebreid waardoor studenten meer oefenen in gesimuleerde cliëntsituaties.

#### **Docenten**

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoende docenten inzet, die voldoende tot goed gekwalificeerde zijn. Zij zorgen ook voor een goede verbinding met de beroepspraktijk. Dat blijkt uit de cv's en uit de gesprekken met de docenten en de studenten tijdens de audit. Studenten zijn zeer tevreden over de inhoudelijke deskundigheid van de docenten en hun kennis van de beroepspraktijk. Ook over de didactische kwaliteit zijn zij tevreden. Studenten meldden dat de docenten buiten contacturen voldoende bereikbaar zijn. Op een e-mail reageren ze standaard binnen twee dagen.

Wegens het grote aantal studenten heeft de opleiding de groep docenten verdeeld over twee gelijkwaardige teams, die het totale programma verzorgen van studiejaar 1 tot en met 4. Het

auditteam vindt dit een goede keuze, daar de opleiding hiermee toch een kleinschalige omgeving kan bieden. In beide teams zijn hogeschooldocenten verantwoordelijk gesteld voor de inhoud en actualiteit van één van de zes inhoudelijke vakgebieden:

- orthopedie/reumatologie;
- hart-long, EBP;
- neurologie, organiseren en ondernemen;
- specialisaties, SLB;
- stage,afstuderen;
- toegepaste onderwijskunde.

Voor de drie te onderscheiden vakgebieden biomedische wetenschappen, gedragswetenschappen en fysiotherapie binnen de deelgebieden orthopedie/reumatologie, hart-long en neurorevalidatie heeft de opleiding experts in vaste dienst.

De opleiding selecteert voor de IPP de best Engels sprekenden (expert)docenten. Een aantal van de docenten heeft in het buitenland gewoond en gewerkt. Daar waar nodig volgden/volgen de docenten een cursus Engels.

Op dit moment zijn er 62% masteropgeleiden en heeft 7% een Phd. Twee van de docenten promoveerden bij het lectoraat 'Transparante Zorgverlening'. Binnen dit lectoraat zijn op dit moment twee andere docenten van de opleiding bezig met een promotieonderzoek. Tot nu toe gold de 1<sup>e</sup> graads docentenopleiding HGZO als equivalent voor een mastertitel. Zes van de 65 medewerkers hebben deze opleiding gevolgd. Verwacht wordt evenwel dat deze opleiding niet langer als masteropleiding zal worden erkend. Bij de aanneming van nieuw personeel houdt de opleiding in principe vast aan de opleidingseis van een master. Dit acht het auditteam o.a. in het kader van het begeleiden en beoordelen in de onderzoekslijn van belang.

50% van de docenten heeft recente praktijkervaring en 30% van de docenten combineert het docentschap nog steeds met het werk als fysiotherapeut, manueel therapeut, arts of psycholoog.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan professionalisering van de zittende docenten. Om sturing te geven aan het ontwikkelings-, maar ook aan het wervingsbeleid gebruikt de opleiding een kennismatrix, waarin zij de benodigde competenties voor de uitvoering van de diverse taken in beeld heeft gebracht. Geconstateerde lacunes gebruikt de opleiding in haar planning voor de scholing en wervingsbeleid. In het kader van de onderzoekslijn en borging van de kwaliteit van onderzoek en het begeleiden van de studenten daarin, heeft de Rijksuniversiteit Groningen een studiedag 'kwalitatief onderzoek' verzorgd.

De opleiding biedt de stagebegeleiders een gratis coachingsopleiding. Eis vanuit de opleiding is dat de stagebegeleiders minimaal twee jaar ervaring hebben. Daarnaast zijn er regelmatig bijeenkomsten voor begeleiders over het curriculum, de kwaliteit van de opleiding en het afstuderen.

Uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek 2010 blijkt dat alle medewerkers het werk graag doen, zij zijn ook tevreden over de variatie in het werk. Er is nu duidelijk wat er van hen wordt verwacht. Een aantal docenten was minder tevreden over het kunnen uitvoeren van de aan hen opgedragen taken binnen de gegeven werktijd. Het management heeft daar voldoende oog voor en verwacht samen met de docenten dat piekbelasting en werkdruk met een nieuwe manier van roosteren in 2011-2012 gelijkmatiger zal worden.

### **Onderwijsvoorzieningen**

Het auditteam acht de algemene voorzieningen van Hanzehogeschool Groningen in orde. In de mediatheek is relevante, actuele opleidingsspecifieke literatuur (boeken en vaktijdschriften) aanwezig. De opleiding heeft een abonnement op een aantal voor fysiotherapeuten belangrijke databases, die de docenten en studenten daar en online vanuit huis kunnen raadplegen.

De opleidingsspecifieke voorzieningen die het auditteam tijdens de rondleiding zag, waren zeer geschikt voor de uitvoering van het programma. In het gebouw zijn zeven praktijklokalen uitgerust met voldoende in hoogte verstelbare behandelbanken en smartboards voor instructie. Veel docenten maken gebruik van deze smartboards voor het tonen van filmpjes ter ondersteuning van hun uitleg. Studenten die het auditteam sprak, waardeerden dit zeer. Studenten kunnen in de praktijklokalen in de lessen met de eigen groep en in de eigen tijd optimaal alle benodigde vaardigheden oefenen.

In verband met de profilering 'actieve bewegingstherapie' is er in het gebouw eveneens een gymzaal en een goed geoutilleerde fitness ruimte waar ook fysiotherapeutische testapparatuur aanwezig is. Studenten gebruiken de gymzaal en fitnessruimte o.a. om te leren hoe cliënten te instrueren in het gebruik van apparatuur en het oefenen daarmee.

Voor de interne stages zijn praktijkruimten en behandelkamers in de Gezondheidswerkplaats (GWP) aanwezig. Deze ruimten zijn voorzien van het Elektronisch Patiëntdossier Fysiomanager, waar eerste en tweede jaars studenten ieder blok eigen cliënten kunnen onderzoeken.

De informatievoorziening voor studenten en docenten is adequaat. Alleen over de studieroosters was minder dan de helft van de studenten tevreden. Studenten die het auditteam sprak meldde dat hun onvrede met name te maken had met de planning van hun eigen buitenschoolse nevenactiviteiten, die door een weekroostering bemoeilijkt werden. Ter verbetering is de opleiding met ingang van 2011-2012 voor studiejaar 1 en 2 overgegaan op jaarroostering.

### **Weging en Oordeel: voldoende**

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een samenhangende onderwijsleeromgeving biedt. Daarvoor zorgen allereerst de voldoende tot goed gekwalificeerde docenten, die expert zijn op hun eigen vakgebied. Docenten leggen in hun lessen een goede verbinding met de beroepspraktijk.

Het sterk op de praktijkgerichte programma stelt de studenten in staat de beoogde zeven competenties binnen de drie rollen te ontwikkelen, zodat zij na afstuderen breed inzetbaar zijn als fysiotherapeut.

De opleiding zorgt voor een programma dat studeerbaar is en studenten zijn tevreden over de studielast.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan het kunnen functioneren in een internationale omgeving.

Het werkveld is over het algemeen tevreden over de inhoud van het programma.

De algemene voorzieningen en de opleidingsspecifieke voorzieningen zijn geschikt tot zeer geschikt voor de uitvoering van het programma.

Uit bovenstaande blijkt, dat de kwaliteit van de docenten, de praktijkgerichtheid van het programma, de aandacht voor internationale aspecten en de voorzieningen goed op orde zijn. Met andere zaken zoals de extra aandacht voor anatomische kennis en de versterkte en verzwaarde EBP/wetenschappelijke vorming, is de opleiding aantoonbaar aan de slag gegaan. Op dit moment acht het auditteam het oordeel 'voldoende' voor deze standaard het meest op zijn plaats.

## Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

**Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.**

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

### Bevindingen

#### Het systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding heeft als basis voor de toetsen, de competenties vertaald naar beroepsproducten en – diensten. De beroepsproducten en – diensten toetst de opleiding aan de hand bijbehorende criteria. Om de elementen van de competenties (kennis, vaardigheden en attitude) te borgen, heeft de opleiding de leerdoelen geformuleerd volgens Romiszowski<sup>4</sup>. Per toets is vastgelegd welke elementen aan de orde komen.

Een voorbeeld hiervan:

De onderwijseenheid 'Fysiotherapeutische Zorg Praktijk' in de propedeuse bevat een praktijktoets. In de leerdoelen zijn de elementen Rpm, Ri en Rr verwerkt. De student 'trekt' een casus en voert aan de hand daarvan bij een medestudent (proefpersoon) een fysiotherapeutisch onderzoek en een -behandeling uit. De docent stelt daarbij waar nodig vragen en beoordeelt aan de hand van een beoordelingsformulier met criteria het fysiotherapeutisch onderzoek en de behandeling.

De interne stage in het eerste en tweede studiejaar wordt getoetst met een fysiotherapeutisch verslag in het Elektronisch Patiëntdossier 'Fysiomanager'. In de leerdoelen zijn de Romiszowski elementen Rc, Rpm, Ri, Rr, Pc, Ppm, Pi en Pr verwerkt. De student moet in de verslaglegging basis- en specifieke gegevens rapporteren. Ook moet hij een verantwoording schrijven waarin hij de eventuele gehanteerde richtlijn/protocol, de afwijking van de richtlijn/protocol, de (relatie) contra indicaties beschrijft. In zijn reflectieverslag beschrijft de student op welke manier hij aan zijn competenties heeft gewerkt.

In het begin van de opleiding toetst de opleiding kennis, inzicht, vaardigheden en/of attitude ook als afzonderlijke elementen bijvoorbeeld in de vorm van een meerkeuzetoets, vaardigheden toets, consult bij een patiënt in de GWP. Later in de opleiding beoordeelt de opleiding de verworven competenties integraal aan de hand van de beroepsproducten en –diensten.

Goed is dat de opleiding gebruik maakt van een mix van toetsvormen, omdat een toets veelal zicht geeft op deelaspecten van een competentie. Zo zorgt de opleiding er op doeltreffende wijze voor dat hiaten in de afzonderlijke toetsvormen worden gedekt door overlap tussen deze vormen. De opleiding besteedt ook veel aandacht aan de achterliggende keuzes, beslissingen en verantwoording daarvan. Zo moet de student bijvoorbeeld bij een praktijktoets zijn handelen kunnen onderbouwen aan de hand van biomedische, gedragswetenschappelijke en fysiotherapeutische kennis.

#### Het afstuderen

De opleiding toetst in het vierde studiejaar via de stage en de afstudeeropdracht of de student de beoogde eindkwalificaties heeft gerealiseerd. Zowel het eindresultaat van de stage als het eindresultaat van de afstudeeropdracht zijn bepalend voor het behalen van het diploma.

Voor de stage moet de student een voldoende resultaat hebben behaald voor de realisatie van de competenties op niveau 3, het stagewerkplan met akkoordverklaring en het stageverslag.

---

<sup>4</sup> Niveau volgens de taxonomie volgens Romiszowski bevat de items feitenkennis(F), begripkennis (B), cognitieve vaardigheden op reproductief niveau of productief niveau (Rc en Pc), psychomotorische vaardigheden op reproductief of productief niveau (Rpm en Ppm), interactieve vaardigheden op reproductief of productief niveau (Ri en Pi) en reactieve vaardigheden op reproductief of productief niveau (Rr en Pr).

De afstudeeropdracht betreft een onderzoeksoopdracht uit de beroepspraktijk of van het lectoraat Transparante Zorgverlening. Het resultaat van de afstudeeropdracht is een afstudeerscriptie of wetenschappelijke artikel, met daarin een beschrijving van het onderzoek. Afhankelijk van de opdracht en de vraag uit de beroepspraktijk vult een student dit aan met aanbevelingen voor de praktijk en/of het ontwikkelen van een beroepsproduct, zoals een brochure, een monodisciplinaire richtlijn of een protocol of preventieprogramma. Daarnaast schrijft de student een procesverslag.

De afstudeeropdracht wordt door twee docenten onafhankelijk van elkaar beoordeeld. Met ingang van 2011-2012 volgt daarna nog een individueel eindgesprek waarin de twee beoordelaars de student kritische vragen stellen over de afstudeeropdracht, het onderzoek en het resultaat.

Indien de student de afstudeeropdracht in een tweetal heeft uitgevoerd krijgt elke student een individueel cijfer, gebaseerd op de individuele prestaties van de student. (Zie over de beoordeling van de individuele inbreng bij groepsopdrachten verder onder het kopje 'validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid'.)

Voor het werken aan de afstudeeropdracht kreeg de student tot nu toe 10 weken de tijd. Met ingang van het studiejaar 2011-2012 met de herziening van het programma van het derde en vierde studiejaar zal de student 20 weken de tijd krijgen voor het werken aan deze opdracht, terwijl hij gelijktijdig stage loopt. Het auditteam acht dit een verstandige keuze, omdat dit de kwaliteit van de afstudeeropdracht ten goede zal komen. (Zie verder hierover onder 'eigen oordeel auditteam'.)

### **Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid**

Het auditteam heeft kennis genomen van de toetscyclus van de opleiding en is van oordeel, dat deze goed in elkaar zit. In de toetscyclus doorloopt de opleiding het hele proces van het ontwerpen en construeren van de toets tot en met het evalueren van de toets in zeven stappen. De toetscommissie speelt hierin aantoonbaar een belangrijke regierol, bekijkt de toetsen voor afname en evalueert na afloop het verloop van de toets. Dit gebeurt in opdracht van de examencommissie.

Alle toetsen van het eerste en tweede studiejaar hebben inmiddels deze toetscyclus doorlopen. Voor 2011-2012 staan de toetsen van het derde studiejaar op de rol en in 2012-2013 volgen nog de toetsen van het vierde studiejaar.

De opleiding heeft een aantal toetsen toetsmatrijzen ontwikkeld, die structuur bieden bij het ontwerpen, de juiste verdeling van het aantal vragen of opdrachten over de leerdoelen, over de inhouds- en gedragscategorieën en over het gewenste niveau. Het auditteam heeft de toetsmatrijzen bekeken en is van oordeel, dat de opleiding hiermee borgt dat de toets representatief is voor de te toetsen leerdoelen.

Het auditteam heeft ook de beoordelingslijsten bekeken met toetscriteria voor beroepsproducten en -diensten en vindt deze duidelijk. Hiermee borgt de opleiding tevens dat docenten de studenten op gelijke wijze beoordelen.

In de afgelopen jaren heeft de opleiding eveneens gewerkt aan het verbeteren van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid, door het maken van procedurebeschrijvingen en beoordelingslijsten, door het uitwisselen en bespreken van gegeven beoordelingen op studiedagen en door het organiseren van afstemmingsoverleg tussen beoordelaars onderling. Wanneer bij de eindwerkstukken de twee beoordelaars in hun oordeel meer dan twee punten verschillen of wanneer de een tot een voldoende en de ander tot een onvoldoende oordeel komt, wijst de examencommissie voortaan een derde beoordelaar aan. Daarnaast is de schrijfwijzer voor het literatuuronderzoek verhelderd, daar deze opdracht niet door iedereen eenduidig werd geïnterpreteerd.

Tijdens studiedagen heeft toetsing enkele malen op de agenda gestaan.

Bij de Integrale Praktijkttoets zijn twee docenten betrokken, een fysiotherapiedocent en een docent medisch-biologisch, gedragswetenschappen en/of fysiotherapiedocent.

Voor de beoordeling van de individuele inbreng bij groepsopdrachten, maakt de opleiding gebruik van het peerassessment 'Actieve participatie Taakgerichtheid en Sociale gerichtheid'. Daarbij gebruiken de studenten een scoretabel met een vijfpuntschaal. De student verantwoordt in een conclusie waar zijn groepsgenoot vooral mee moet doorgaan (sterk punt) en wat hij meer/minder zou kunnen doen (belangrijk verbeterpunt). De begeleidende docent geeft tot slot een definitief oordeel over de uitgevoerde opdracht, waarbij hij een onderscheid maakt in de individuele prestaties van studenten.

Voor de beoordeling van de afstudeeropdracht heeft de opleiding voor het komende studiejaar 2011-2012 de beoordelingslijsten met criteria opnieuw geformuleerd. Het auditteam is van oordeel dat deze beoordelingslijsten aan duidelijkheid sterk hebben gewonnen. Het feit, dat de opleiding tevens meer gewicht heeft toegekend aan de eisen aan het product dan aan de eisen aan het proces, acht het auditteam essentieel. Het hoofddaccent komt nu terecht te liggen op het product. Voor de beoordeling van de eindwerkstukken selecteert de examencommissie de docenten. Het auditteam acht het een goede keuze dat alle beoordelaars met ingang van 2011-2012 master opgeleiden zijn.

Aandachtspunt acht het auditteam nog wel het gegeven, dat de begeleidend docent veelal ook medebeoordelaar is. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten zeer betrokken zijn bij hun studenten. Om deze reden beveelt het auditteam de opleiding aan het begeleiden en het beoordelen van de student te scheiden.

De studenten die het auditteam sprak zijn over het algemeen tevreden over de toetsen en de relevantie ervan. Met name de theorietoetsen, de toetsen in de praktijklessen en het veelvuldig moeten toepassen van klinisch redeneren bij opdrachten, vonden de studenten sterk in de opleiding. Aandachtspunt vinden de studenten van de IPP groep de vertaling van toetsen in het Engels. Een van de studenten meldde, dat zij de vertaalde toetsvragen niet altijd begrijpelijk vindt, ondanks het feit, dat de opleiding een gerenommeerd Amerikaans vertaalbureau in de arm neemt. Omdat het vertalen van toetsvragen heel nauw luistert, beveelt het auditteam de opleiding aan daar scherp op te blijven letten.

### **Oordeel van het werkveld en afgestudeerden**

Uit het werkgeversonderzoek 2011 en uit de gesprekken met de vertegenwoordigers vanuit het werkveld tijdens de audit, blijkt dat de werkgevers van oordeel zijn dat hun medewerkers, de afgestudeerde fysiotherapeuten van Hanzehogeschool Groningen de vereiste competenties voldoende tot goed beheersen.

De recent afgestudeerde alumni waren zelf ook tevreden over hetgeen zij hadden geleerd op de opleiding. Zij voegden daar nog aan toe dat zij dan misschien wel niet alle kennis paraat hebben zoals de afgestudeerden van vele jaren geleden, maar dat zij van de opleiding wel de 'tools' hebben gekregen om het op te zoeken, wanneer ze informatie nodig hebben.

Na afronding van de opleiding kunnen afgestudeerden doorstromen naar een hbo-master Fysiotherapie, zoals de master Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten van Hanzehogeschool Groningen of naar het schakeljaar voor een wo-master Bewegingstechnologie.

### **Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau**

Het gerealiseerde niveau van de studenten moet blijken uit tussenproducten en eindproducten van de studenten. Om zich daarover een oordeel te vormen heeft het auditteam uitwerkingen van opdrachten en beoordeelde toetsen van studenten uit het tweede en derde jaar bekeken en uit een lijst van alle afgestudeerden van de afgelopen twee studiejaar verslagen van de eindstage en zestien afstudeeropdrachten van studenten opgevraagd en beoordeeld. Van deze zestien afstudeeropdrachten waren er vier door twee studenten samen geschreven. De door de commissie geselecteerde afstudeeropdrachten hadden de docenten beoordeeld met een cijfer variërend van een 6 – 8/9. Drie hiervan waren geschreven door afgestudeerden uit de IPP groep.

Het auditteam is op grond van de bestudeerde producten van oordeel, dat studenten in de tussenproducten en toetsen en de uitwerking van de onderzoeksopdrachten duidelijk laten zien, dat zij groeien naar hbo-bachelorniveau.

Uit de verslagen van de eindstages blijkt dat de studenten voldoende tot goede startbekwame fysiotherapeuten zijn geworden. Zij tonen in de verslagen aan dat zij kunnen denken en handelen op hbo-bachelorniveau en beschikken over die competenties die zij in de praktijk nodig hebben als fysiotherapeut.

Het auditteam heeft geconstateerd dat het gerealiseerde niveau binnen de afstudeeropdrachten vergeleken met het gerealiseerde niveau van de stages een wisselender beeld opleverde. Er zaten afstudeeropdrachten bij die het auditteam zelf beoordeelde met een 7 of 8, een flink aantal afstudeeropdrachten met een 6 en een drietal afstudeeropdrachten, dat naar het oordeel van het auditteam balanceerde op de grens van voldoende-onvoldoende. Veel van de 16 afstudeeropdrachten waren door de docenten hoger beoordeeld. De stages zijn door het auditteam met een voldoende of hoger beoordeeld.

De studenten, waarvan het auditteam de afstudeeropdrachten beoordeelde met een 7 of 8 hadden concrete en verifieerbare doelstellingen geformuleerd en waren op basis van hun onderzoek tot een helder antwoord gekomen. In de andere onderzoeken misten de auditoren over het algemeen EBP. Ook kozen veel studenten hun literatuur op grond van beschikbaarheid en niet op inhoud. Daarnaast was een kritische beoordeling van de literatuur niet altijd in voldoende mate gebeurd. Een heldere vraagstelling ontbrak af en toe met als gevolg een matige uitwerking van het onderzoek.

Om bovengenoemde redenen beoordeelde het auditteam drie van de afstudeeropdrachten op de grens van voldoende-onvoldoende.

Met het management, de docenten en leden van de examencommissie en toetscommissie is tijdens de audit uitgebreid gesproken over het niveau van de afstudeeropdrachten. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding zich bewust was van een aantal zwakke punten en daarom al een aantal maatregelen heeft getroffen die het niveau van de afstudeeropdrachten hebben verbeterd. Zo is zoals al onder standaard 2 onder het kopje 'onderzoek' is beschreven in het programma de EBP/wetenschappelijke vorming versterkt en verzaamd en in de eerste twee studiejaar ingevoerd en gaan studenten met ingang van 2011-2012 ook in het derde studiejaar een onderzoek uitvoeren in hun specialisaties. Derdejaars studenten krijgen een nieuwe module 'wetenschappelijke vorming'. Daarmee borgt de opleiding dat de studenten voldoende onderzoeksvaardigheden hebben verworven, voordat zij starten met het afstudeerproject. Zoals hierboven is vermeld zullen met ingang van 2011-2012 uitsluitend docenten die een masteropleiding hebben gevolgd, de studenten begeleiden en beoordelen. Tevens krijgen de studenten in het vierde jaar meer weken de tijd voor het werken aan de afstudeeropdracht. Daarnaast is het beoordelingsformat sterk verbeterd.

Het auditteam is er van overtuigd dat deze maatregelen al in 2011-2012 zullen leiden tot afstudeeropdrachten met een hoger niveau bij alle studenten. Zoals hierboven is vermeld heeft het auditteam al voorbeelden gezien van uitgewerkte onderzoeksopdrachten, die laten zien dat studenten groeien naar hbo-niveau.

### **Weging en Oordeel: voldoende**

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding een adequaat werkend toetsstelsel hanteert. De toetscommissie speelt in opdracht van de examencommissie daarin een belangrijke rol door toe te zien op de naleving van de afspraken en door zicht te houden op de kwaliteit van de toetsen. De opleiding zorgt ervoor dat het toetsen op een betrouwbare, valide en inzichtelijke manier gebeurt. Er zijn duidelijk toetsmatrices en beoordelingsformats en docenten spreken regelmatig met elkaar over de beoordeling van opdrachten en toetsen. Daarmee zorgen zij voor steeds betere interbeoordelaarsbetrouwbaarheid.

Uit de tussenproducten en gemaakte toetsen van zittende studenten blijkt dat zij toegroeien naar hbo-bachelorniveau.



Uit de verslagen van de eindstages, die een belangrijk onderdeel vormen van het afstuderen blijkt dat studenten een voldoende tot goed niveau hebben behaald voor een startend fysiotherapeut. Het werkveld is over het algemeen tevreden over de afgestudeerden van deze opleiding en alumni meldden dat zij op de opleiding voldoende tools hebben gekregen om te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt.

Ook in de afstudeeropdrachten, het tweede onderdeel van het afstuderen, tonen de meeste studenten aan, dat zij kunnen denken en handelen op dit aspect van het bachelorniveau. Toepassing van EPB, gebruik van literatuur en het helder formuleren van de vraagstelling zijn nog punten waar de studenten aandacht aan moet besteden. Drie eindwerkstukken balanceerden om deze reden op de grens van voldoende en onvoldoende. De opleiding heeft de noodzaak tot versterking van de onderzoeksvaardigheden al onderkend en heeft daarvoor een aantal essentiële verbetermaatregelen getroffen.

Omdat het auditteam van oordeel is dat de huidige praktijk van het toetsen en beoordelen deugdelijk is en garanties biedt dat de studenten het vereiste hbo-bachelor eindniveau behalen, acht het auditteam een oordeel voldoende voor standaard 3 op zijn plaats. Het feit, dat de studenten in hun stage hebben aangetoond alle competenties voor een startend fysiotherapeut te beheersen en het feit, dat het werkveld tevreden is over de afgestudeerden is daarbij eveneens van zwaarwegende aard. Het auditteam is ervan overtuigd dat de verbetermaatregelen die de opleiding heeft getroffen er voor zorgen dat de onderzoeksrapporten en afstudeeropdrachten van de studenten ook op de gesignaleerde zwakke punten versterkt zullen worden.



## 5. ALGEMENE CONCLUSIE

De zeven opleidingscompetenties binnen de drie rollen voldoen aan het hbo-bachelor niveau en stemmen overeen met de kennis en vaardigheden die een startend fysiotherapeut in het werkveld nodig heeft.

Binnen de opleiding is een samenhangende leeromgeving aanwezig, die de studenten de mogelijkheid geeft de eindkwalificaties te bereiken. De docenten/vakexperts die het programma verzorgen zijn voldoende tot goed gekwalificeerd en leggen in het programma een goede verbinding met de beroepspraktijk. Studenten zijn zeer tevreden over de docenten.

Het programma is sterk praktijkgericht en studeerbaar. Studenten zijn tevreden over het programma en over de studielast. Het werkveld is over het algemeen eveneens tevreden over de inhoud van het programma.

De opleiding toetst op een inzichtelijke, valide en betrouwbare manier of de studenten de gestelde doelen behalen. De examencommissie en de toetscommissie spelen hierin een belangrijke rol.

Het gerealiseerde niveau is gebleken uit de tussenproducten, de eindstageverslagen, het merendeel van de afstudeeropdrachten en de wijze waarop de afgestudeerden als fysiotherapeut functioneren in de praktijk. Het werkveld is tevreden over het niveau van de afgestudeerden van deze opleiding.

Het auditteam is ervan overtuigd dat de maatregelen die de opleiding getroffen heeft door vernieuwing en versterking van de EBP/wetenschappelijke vorming, de invoering daarvan in alle studie jaren, de inzet van master docenten in de begeleiding en beoordeling en de verruiming van de tijd die de student mag besteden aan zijn afstudeeropdracht er voor zorgen dat de afstudeeropdrachten van de studenten ook op de gesignaleerde zwakke punten versterkt zullen worden.

Het auditteam is op basis van bovenstaande van oordeel dat de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Fysiotherapeut van Hanzehogeschool Groningen voldoende is. Voor de bepaling van dit eindoordeel woog voor het auditteam het oordeel 'voldoende' voor het gerealiseerde niveau van de studenten het zwaarst.



## **6. AANBEVELINGEN**

- Het auditteam beveelt de opleiding aan aansluiting te zoeken bij de verschillende lectoraten waarmee ze al contacten onderhoudt voor onderzoeksvragen, waaraan studenten o.a. in het kader van hun afstuderen kunnen werken.
- Studenten van de IPP groep vinden de vertaalde toetsvragen in het Engels niet altijd begrijpelijk. Het auditteam beveelt de opleiding aan hierop scherp te blijven letten bij het (laten) vertalen van toetsen.
- De docenten zijn zeer betrokken bij hun studenten. Om deze reden beveelt de opleiding aan het begeleiden van de student en het beoordelen te scheiden.



## BIJLAGE I    Scoretabel

<b>Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Fysiotherapeut Veltijd Hanzehogeschool Groningen</b>	
<b>Standaard</b>	<b>Oordeel</b>
Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
<b>Algemene conclusie</b>	<b>V</b>





## BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

<b>Beroepsrol</b>	<b>I. De fysiotherapeut als hulpverlener – a. screenen, diagnostiseren, plannen</b>
<b>Competentie</b>	<p>- brengt op basis van een hulpvraag, op methodische wijze, de (dreigende) gezondheidsproblemen in kaart en relateert deze aan het bewegend functioneren.</p> <p>- neemt, afhankelijk van de resultaten van een eerste screening, de bevindingen in fysiotherapeutisch onderzoek en in samenspraak met de cliënt, besluiten over de in te stellen behandeling, dan wel advisering c.q. verwijzing.</p>
<b>Toelichting</b>	<p>Het ‘screenen, diagnosticeren, plannen’ omvat een oriëntatie op de hulpvraag, een fysiotherapeutische analyse van (dreigende) gezondheidsproblemen in relatie tot het bewegend functioneren, het bepalen van de fysiotherapeutische diagnose, het vaststellen van een behandel- c.q. preventieplan. Dit geschiedt in samenspraak met de cliënt, en op methodische wijze (doelgericht, systematisch, procesmatig en bewust).</p> <p>In geval van directe toegang (geen verwijzing) bepaalt de fysiotherapeut primair in een eerste screening of een verdere fysiotherapeutische analyse zinvol is. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan wordt vervolgens diagnostisch fysiotherapeutisch onderzoek verricht c.q. de cliënt verwezen.</p> <p>Het behandel- c.q. preventieplan beschrijft ten minste: aanleiding, diagnose, doelen en strategie, de overeengekomen fysiotherapeutische interventies en de gehele tijdsplanning. Richtinggevend daarbij zijn: de hulpvraag, de mogelijkheden voor fysiotherapeutische hulp, verwachtingen t.a.v. de resultaten (evidence based) en bestaande richtlijnen t.a.v. de te volgen aanpak.</p> <p>Waar nodig vraagt c.q. gebruikt de fysiotherapeut relevante informatie van andere betrokken disciplines.</p> <p><b>Kritische / typerende beroepssituaties</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· cliënten die zonder verwijzing de fysiotherapeut rechtstreeks consulteren (directe toegang). Omdat hier niet tevoren is uitgesloten dat het om andere aandoeningen gaat, moet de fysiotherapeut eerst screenen in hoeverre er een indicatie is voor verder fysiotherapeutisch onderzoek;</li> <li>· cliënten waarbij sprake is van complexe gezondheidsproblemen (multiple pathologieën, recidiverende of persisterende klachten) en langdurige herstelperioden;</li> <li>· in relatie tot werk of sport kan de fysiotherapeutische beoordeling van de situatie ook een diepgaander analyse van werkomstandigheden, (fysieke) omgeving en/of sportspecifieke activiteiten, omvatten en verheldering van verwachtingen en waarden van de cliënt in relatie tot het bewegen.</li> </ul> <p><b>Resultaten:</b> fysiotherapeutische diagnose, advies, verwijzing, behandelplan, registratie, informatie-uitwisseling met derden.</p>
<b>Niveau-indicatoren</b>	<p><b>Generieke gedragskenmerken:</b> gericht exploreren, analyseren, interpreteren, testen/meten, concluderen, communiceren, beslissen, plannen, afstemmen, registreren</p> <p><b>Startniveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· integrale beheersing van de rol van ‘hulpverlener’</li> <li>· voert de bijbehorende taken vloeiend uit</li> <li>· bij een variatie aan cliënten (alle frequenter voorkomende problemen)</li> <li>· in een bij de beroepsuitoefening behorend werktempo</li> </ul>

- en kan gemaakte keuzes verantwoorden

#### **Gevorderd niveau**

- geeft op karakteristieke wijze invulling aan de rol van 'hulpverlener'
- bij een variatie aan cliënten (complexe en weinig frequent voorkomende problematiek)
- goed tot zeer goed ingevoerd in één beroepscontext dan wel ervaren in meerdere beroepscontexten
- functioneert als 'vraagbaak' voor collega's en andere bij de hulpverlening betrokken professionals

<b>Beroepsrol</b>	<b>I. De fysiotherapeut als hulpverlener – b. therapeutisch handelen</b>
<b>Competentie</b>	<p><i>- voert, op methodische wijze en in samenwerking met de cliënt, het behandelplan uit.</i></p> <p><i>- evalueert periodiek de effecten van interventies op het bewegend functioneren en de gezondheidstoestand van de cliënt en stelt het plan zonodig bij om tot optimale resultaten te komen.</i></p>
<b>Toelichting</b>	<p>Het 'therapeutisch handelen' omvat: de uitvoering van fysiotherapeutische interventies, de begeleiding/ondersteuning van de cliënt, het (tussentijds) evalueren, informeren van de cliënt en rapporteren (aan derden). Dit geschiedt in nauwe samenwerking met de cliënt en op methodische wijze (doelgericht, systematisch, procesmatig en bewust). Behandeling is veelal individueel maar kan ook plaatsvinden in groepen.</p> <p>De samenwerking met de cliënt is erop gericht deze te begeleiden, coachen c.q. activeren ten aanzien van diens gezondheidsprobleem. De fysiotherapeut gaat daarom regelmatig na hoe deze het probleem en de behandeling ervaart, en stuurt op basis daarvan het eigen handelen bij.</p> <p>Evaluatief wordt de effectiviteit en de efficiëntie van het behandelplan beoordeeld: zijn de doelen en de kwaliteit optimaal gerealiseerd, afgezet tegen een aanvaardbare inzet, (materiële en immateriële) kosten en tijdsperiode?</p> <p>Optimale resultaten kunnen variëren van volledig herstel van klachten tot en met aanpassing aan en adequate omgang met blijvend verlies van functie(s), bij acceptatie en tevredenheid van de cliënt. De gekozen aanpak is afgestemd op de therapeutische doelen, zowel curatief als ten behoeve van secundaire en tertiaire preventie</p> <p><b>Kritische / typerende beroepssituaties</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· 1<sup>e</sup>-lijns zorg kan vragen om een brede inzetbaarheid van de fysiotherapeut om aan de variatie van voorkomende hulpvragen tegemoet te kunnen komen;</li> <li>· klinische zorg waarbij cliënten, binnen een beperkt tijdsbestek, aan de hand van behandelprotocollen intramuraal worden behandeld;</li> <li>· situaties waarbij sprake is van langdurige en veelal multiprofessionele zorgprocessen, die onderlinge afstemming vergen of waarbij andere betrokken professionals geïnstrueerd dienen te worden ten aanzien van bv. transfers, mobiliteit en handelingen rondom ADL.</li> </ul> <p><b>Resultaten</b></p> <p>uitgevoerd behandelplan, behaalde behandeldoelen, voorlichting / advies, verslaglegging, rapportage / verantwoording aan derden</p>
<b>Niveau-indicatoren</b>	<b>Generieke gedragskenmerken:</b> instrueren, verrichten, coachen, monitoren, samenwerken, aanpassen, registreren.

### Startniveau

- integrale beheersing van de rol van 'hulpverlener'
- voert de bijbehorende taken vloeiend uit
- bij een variatie aan cliënten (alle frequenter voorkomende problemen)
- in een bij de beroepsuitoefening behorend werktempo
- en kan gemaakte keuzes verantwoorden

### Gevorderd niveau

- geeft op karakteristieke wijze invulling aan de rol van 'hulpverlener'
- bij een variatie aan cliënten (complexe en weinig frequent voorkomende problematiek)
- goed tot zeer goed ingevoerd in één beroepscontext dan wel ervaren in meerdere beroepscontexten
- functioneert als 'vraagbaak' voor collega's en andere bij de hulpverlening betrokken professionals

## Beroepsrol

### I. De fysiotherapeut als hulpverlener – c. preventief handelen

## Competentie

- geeft voorlichting en advies over gezondheidsbevorderend gedrag en maatregelen gericht op het voorkomen van gezondheidsproblemen.
- verzorgt vormen van training en coaching, individueel en groepsgevoel, gericht op gezondheidsbevorderend gedrag in het dagelijks leven, werk en vrijetijdsbesteding.

## Toelichting

Het 'preventief handelen' omvat een verscheidenheid aan vormen, zowel voor individuele cliënten als voor groepen: het informeren, adviseren c.q. consult verlenen, het uitvoeren van trainingsprogramma's en cursussen, begeleiding of coaching van cliënt(en), het geven van voorlichting en presentaties. Waar gewenst werkt de fysiotherapeut hierin samen met andere ter zake kundigen. Preventieve verrichtingen hebben met name betrekking op primaire en secundaire preventie met als oogmerk: gezondheids*bescherming* (vermindere van risicofactoren), gezondheid*bevordering* (gezond gedrag en leefstijl), vroegtijdige *signalering* of opsporing en behandeling (van dreigende gezondheidsproblemen), in relatie tot het bewegen en pijn. Daarbij kan het accent van fysiotherapeutische hulpverlening liggen op:

- cliënten helpen tot inzicht te komen in de relatie tussen hun gezondheid en de factoren die tot klachten leiden;
- bewustwording van hun eigen mogelijkheden tot het voorkomen, oplossen of stabiliseren van klachten en het stimuleren van een actieve houding hierbij;
- het bieden van gelegenheid en ondersteuning bij het aanleren/trainen van gezondheidsbevorderende activiteiten en gedrag;
- advisering over maatregelen en aanpassingen ter vermindering van risico's (bv. eenzijdige vormen van belasting).

In samenspraak met de cliënt(en) worden preventieve activiteiten en programma's (tussentijds) geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

### Kritische / typerende beroepssituaties

- enkelvoudige consultverlening bij een cliënt die een 'expert' c.q. 'second opinion' wil over bepaalde activiteiten of risico's;
- het ontwikkelen en uitvoeren van beweegprogramma's voor (specifieke doel)groepen;
- het plannen en uitvoeren van een individueel coachingstraject;
- het toegankelijk maken van betrouwbare informatie over bepaalde klachten / aandoeningen en de mogelijkheden c.q. beperkingen van fysiotherapeutische hulpverlening daarbij, bv. via een informatieve en interactieve website.

<b>Niveau- indicatoren</b>	<p><b>Resultaten</b> Advies / consult, preventieplan, uitgevoerde trainingen, presentatie, behaalde doelen, verslaglegging, rapportage / verantwoording aan derden.</p>
	<p><b>Generieke gedragskenmerken:</b> informereren / instrueren, adviseren, coachen, verrichten, samenwerken, monitoren, aanpassen, registreren.</p> <p><b>Startniveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· integrale beheersing van de rol van 'hulpverlener'</li> <li>· voert de bijbehorende taken vloeiend uit</li> <li>· bij een variatie aan cliënten (alle frequenter voorkomende problemen)</li> <li>· in een bij de beroepsuitoefening behorend werktempo</li> <li>· en kan gemaakte keuzes verantwoorden</li> </ul> <p><b>Gevorderd niveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· geeft op karakteristieke wijze invulling aan de rol van 'hulpverlener'</li> <li>· bij een variatie aan cliënten (complexe en weinig frequent voorkomende problematiek)</li> <li>· goed tot zeer goed ingevoerd in één beroepscontext dan wel ervaren in meerdere beroepscontexten</li> <li>· functioneert als 'vraagbaak' voor collega's en andere bij de hulpverlening betrokken professionals</li> </ul>

<b>Beroepsrol</b>	<b>II. De fysiotherapeut als manager – a. organiseren</b>
<b>Competentie</b>	<p>- <i>organiseert eigen werk effectief en doelmatig, en werkt - waar nodig – samen met collega's en andere professionals in de zorgverlening.</i></p> <p>- <i>draagt bij aan de bedrijfsvoering en optimalisatie van werkprocessen met het oog op handhaving c.q. verbetering van het algeheel functioneren van de organisatie.</i></p>
<b>Toelichting</b>	<p>Het 'organiseren' omvat: het plannen en organiseren van eigen werkzaamheden, afstemming van eigen werk op dat van collega's en andere direct bij de hulpverlening betrokkenen, het voeren van een systematische cliënten- en financiële administratie, informatievoorziening naar betrokken derden, het op constructieve manier bijdragen aan de inrichting, realisatie en verbetering van werkprocessen en –klimaat, zorg voor beschikbaarheid en het beheer van benodigde faciliteiten en middelen, periodiek evaluatief overleg over realisatie van de doelen van de organisatie.</p> <p>Ten behoeve van de cliënten- en financiële administratie verzamelt, verwerkt en beheert hij alle relevante gegevens. Daarbij houdt hij rekening met de geldende beroepsethiek, de wet- en regelgeving, behoeften vanuit de cliëntenpopulaties en de eisen van de zorgverzekeraars.</p> <p><b>Kritische / typerende beroepssituaties</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· binnen de eigen organisatie: maken van afspraken over de onderlinge werkverdeling en afstemming van werkzaamheden</li> <li>· in instellingen zoals bv. ziekenhuis of revalidatiecentra: voeren van multiprofessioneel overleg over de afstemming van zorgtaken en</li> </ul>

<b>Niveau-indicatoren</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>· verantwoordelijkheden</li> <li>· organiseren van of deelnemen aan besluitvorming over de voorzieningen in de praktijk.</li> </ul> <p><b>Resultaten</b> systematische cliënten- en financiële administratie, prettig en constructief werk- en behandelklimaat, efficiënte werkwijzen, adequate georganiseerde ketenzorg</p>
	<p><b>Generieke gedragskenmerken:</b> anticiperen, afstemmen, coördineren, plannen, samenwerken, besluiten, delegeren, faciliteren, monitoren.</p> <p><b>Startniveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· organiseert eigen werkzaamheden en voert deze zelfstandig uit conform afspraken en planning</li> <li>· onderhoudt zelfstandig de cliënten- en praktijkadministratie</li> <li>· komt in overleg tot taakverdelingen en -afstemming</li> <li>· draagt bij aan goede uitvoering van beleid en activiteitenplannen</li> </ul> <p><b>Gevorderd niveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· geeft leiding aan (een team van) medewerkers/collega's</li> <li>· draagt eindverantwoordelijkheid voor (belangrijke aspecten van) de praktijkvoering</li> <li>· ontwikkelt beleid en activiteitenplannen (op terreinen van dienstverlening, faciliteiten, HRM en financiën)</li> </ul>

<b>Beroepsrol</b>	<b>II. De fysiotherapeut als manager – b. ondernemen</b>
<b>Competentie</b>	<p><i>- draagt, vanuit een analyse van sterkte/zwakte en kansen/bedreigingen, bij aan ontwikkeling en uitvoering van keuzen op strategisch niveau ten aanzien van de vraag naar en het aanbod aan fysiotherapeutische hulp- en dienstverlening, met als doel de positie van de eigen organisatie in de omgeving c.q. de kwaliteit van het aanbod te verbeteren.</i></p>
<b>Toelichting</b>	<p>Het 'ondernemen' omvat: oriëntatie op de omgeving (in het bijzonder de behoeften aan fysiotherapeutische hulp- / dienstverlening) en ontwikkelingen daarin, het in kaart brengen van sterkte/zwakte van de eigen organisatie en kansen/bedreigingen, het beoordelen van mogelijkheden voor nieuwe initiatieven / innovatie en de vertaling daarvan naar ontwikkelingsplannen, beleid en activiteiten.</p> <p>Belangrijke vragen daarbij zijn o.a.: hoe is de samenwerking/afstemming met andere relevante organisaties/instellingen? hoe spelen we in op veranderingen in de omgeving / samenleving / regelgeving? Hoe is onze organisatie bij potentiële cliënten bekend? Hoe kunnen we de aanwezige expertise beter benutten? wanneer zijn nieuwe activiteiten rendabel? enz. De antwoorden op deze en verwante vragen worden vertaald in een 'visie' en een analyse van de sterkten en zwakten van de eigen organisatie, en de kansen en bedreigingen vanuit de omgeving.</p> <p><b>Kritieke / typerende beroepssituaties</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· het signaleren van veranderingen in de 'omgeving' van de praktijkinstelling en inschatting van de betekenis daarvan voor de potentiële behoefte (in aard en omvang) aan fysiotherapeutische zorg-/dienstverlening;</li> <li>· het onderhouden van netwerken van relevante contacten, en het initiëren</li> </ul>

<b>Niveau-indicatoren</b>	<p>en opvolgen van overleg met collega' s en andere partijen over 'nieuwe' diensten en faciliteiten, passend bij behoeften van de doelgroep(en);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· het ten behoeve van ketenzorg maken van afspraken met collega' s in andere zorginstellingen over overdracht, continuïteit in zorgverlening, etc.</li> </ul> <p><b>Resultaten</b> SWOT' s, organisatiebeleid (financieel, personeel en materieel), ondernemings- of ontwikkelingsplannen, communicatie- en voorlichtingsmaterialen.</p>
	<p><b>Generieke gedragskenmerken:</b> anticiperen, verkennen, besluiten, strategisch plannen, initiëren, communiceren, organiseren, afstemmen, netwerken.</p> <p><b>Startniveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· voert taken uit, voortvloeiende uit het geformuleerde organisatiebeleid of activiteitenplannen</li> <li>· draagt bij aan de totstandkoming van SWOT-analyses, organisatiebeleid of activiteitenplannen</li> <li>· handelt in overeenstemming met doelen en belangen van de eigen organisatie</li> </ul> <p><b>Gevorderd niveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· geeft leiding aan organisatieontwikkeling en het ondernemen van nieuwe activiteiten</li> <li>· is in staat SWOT-analyses en de daaruit voortkomende planontwikkeling (onderneming, organisatie, beleid) te maken c.q. organiseren</li> <li>· signaleert kansen en mogelijkheden, genereert oplossingen en is creatief in het overwinnen van hindernissen</li> <li>· onderhoudt een netwerk van contacten met relevante personen en organisaties</li> <li>· vertegenwoordigt de eigen organisatie als goed 'ambassadeur'</li> </ul>

<b>Beroepsrol</b>	<b>III. De fysiotherapeut als beroepsontwikkelaar – a. onderzoeken</b>
<b>Competentie</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- registreert systematisch cliënt- en behandelgegevens ten behoeve van kwaliteitszorg en onderzoek.</li> <li>- neemt deel aan wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de verdere ontwikkeling van de beroepspraktijk en de wetenschappelijke fundering daarvan.</li> </ul>
<b>Toelichting</b>	<p>Het 'onderzoeken' omvat een range aan activiteiten waaronder: het registreren van cliënten- en behandelgegevens, vertaling van praktijkervaringen en – problemen naar onderzoeksvragen, literatuur- / bronnenonderzoek, opzetten van een onderzoeksplan, het verzamelen, analyseren en interpreteren van relevante onderzoeksdata, en presentatie c.q. publicatie van resultaten.</p> <p>Systematische registratie en gebruik ten behoeve van kwaliteitszorg en eventuele onderzoeksdoeleinden vindt plaats binnen de kaders van wet- en regelgeving op terrein van privacy, registratie en normen over hetgeen methodisch en ethisch verantwoord is.</p> <p>Op grond van zijn praktijkervaringen en inzichten in de fundamentele van wetenschappelijk onderzoek, kan de fysiotherapeut participeren in onderzoek en kritisch-constructief bijdragen in elke fase daarvan. Daarbij expliciteert hij zo helder en scherp mogelijk de 'body of knowledge' van de beroepsgroep, onafhankelijk van belangen. Hij is in staat mondeling en schriftelijk verslag te doen van vraagstelling, methode, bevindingen, etc. en het inhoudelijk debat</p>

hierover aan te gaan met collega's en vertegenwoordigers van andere disciplines.

### **Kritische / typerende beroepssituaties**

- periodieke analyse van cliënten- en praktijkgegevens t.b.v. kwaliteitsborging en -verbetering
- het naar aanleiding van een terugkerend vraagstuk in de praktijk, doen van een voorstudie en 'vertaling' van de resultaten daarvan naar een probleemstelling voor verder onderzoek;
- het beoordelen van de relevantie van een onderzoeksplan of –resultaten voor de eigen praktijk;
- het, in de vorm van het genereren en aanleveren van relevante onderzoeksgegevens, meewerken aan onderzoek bij patiëntenreeksen of grotere RCT;
- het opzetten en uitvoeren van bv. een single case study en het publiceren van de resultaten in een vaktijdschrift;

### **Resultaten**

zelfstandige of gedeelde publicaties, aanlevering van empirische gegevens, verslag van een literatuurstudie, dossieranalyse

## **Niveau- indicatoren**

### **Generieke gedragskenmerken:**

exploreren, gericht verzamelen, analyseren, kritisch verwerken, toetsen, concluderen, presenteren.

### **Startniveau**

- bekend met de frequent gebruikte methoden en technieken van toegepast wetenschappelijk onderzoek op terrein van de gezondheidszorg
- eigen ervaring met de uitvoering van een deelstudie, onder (bege)leiding van een senior collega/onderzoeker
- heeft meegewerkt aan het opzetten van een onderzoeksplan, -design c.q. de organisatie van onderzoek, onder leiding van een senior collega/onderzoeker
- (mede)auteur van een vakinhoudelijke c.q. -wetenschappelijke publicatie

### **Gevorderd niveau**

- goed ingevoerd in de frequent gebruikte methoden en –technieken van toegepast wetenschappelijk onderzoek
- bekend met relevante methoden en technieken van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek
- eigen ervaring met aan het opzetten van een onderzoeksplan, -design en de verantwoordelijkheid voor de organisatie en uitvoering van onderzoek
- overziet de consequenties van nieuwe inzichten voor het fysiotherapeutisch handelen in breder perspectief

Beroepsrol	III. De fysiotherapeut als beroepsontwikkelaar – b. innoveren
<b>Competentie</b>	- draagt bij aan de inhoudelijke ontwikkeling, profilering en maatschappelijke legitimering van het beroep, door middel van het implementeren van kwaliteitsverbeteringen en borgen van innovatieprocessen.
<b>Toelichting</b>	<p>Beroepsinnovatie vindt plaats op drie niveaus: het eigen beroepsmatig handelen, werkwijzen en het beroepsmatig handelen binnen de eigen organisatie, en fysiotherapeutische hulpverlening binnen de beroepsgroep als geheel.</p> <p>De fysiotherapeut stelt, via systematische registratie, evaluatie, kritische zelfreflectie en intervisie vast in hoeverre zijn beroepsmatige handelen voldoet aan geldende standaarden van beroepsuitoefening. Hij maakt daarbij gebruik van actuele wetenschappelijke inzichten en richtlijnen voor de praktijk, en houdt rekening met nationale en internationale ontwikkelingen. Daartoe houdt hij zich op de hoogte van vernieuwingen in theorie en praktijk van de beroepsuitoefening en vertaalt die nieuwe inzichten naar en implementeert deze in zijn eigen beroepsmatige handelen als fysiotherapeut.</p> <p>Hij richt zich, in samenwerking met collega's, op de verbetering en borging van kwaliteit binnen de eigen instelling. Hij participeert in c.q. initieert inhoudelijk overleg over werkwijzen, de kwaliteit van de hulp- / dienstverlening en innovatieve activiteiten. Hij begeleidt/ coacht studenten fysiotherapie in hun professionele ontwikkeling.</p> <p>Daarnaast levert hij een bijdrage aan de verdere ontwikkeling en profilering van de eigen discipline, o.a. via deelname aan Intercollegiaal Overleg Fysiotherapie, (inter)nationale beroepsverenigingen en kennisnetwerken, binnen het eigen vakgebied en multidisciplinair.</p> <p><b>Kritische / typerende beroepssituaties</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· het initiëren van vormen van collegeaals overleg of intervisie, gericht op kwaliteitsverbetering, en stimuleren van de professionele c.q. persoonlijke ontwikkeling van deelnemers;</li> <li>· het leveren van een actieve bijdrage aan een conferentie of congres, in de vorm van een (poster)presentatie, workshop, e.d.;</li> <li>· actieve participatie in (werkgroepen/commissies) van beroepsverenigingen of kennisnetwerken;</li> <li>· het meewerken aan de ontwikkeling van richtlijnen op basis van praktijkervaringen en onderzoek.</li> </ul> <p><b>Resultaten</b></p> <p>Gegevens kwaliteitszorg, innovatieplannen, persoonlijk ontwikkelingsplan. Geëxpliciteerde visie op de kwaliteit van dienstverlening, het beroep en de beroepsgroep, behartiging van belangen van de beroepsgroep. Voordrachten, bijdragen aan scholingsprogramma's, referaten, publicaties.</p>
<b>Niveau-indicatoren</b>	<p><b>Generieke gedragskenmerken:</b> reflecteren, toetsen, initiëren, organiseren, samenwerken, netwerken, coachen, communiceren.</p> <p><b>Startniveau</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· bekend met bestaande richtlijnen en de wijze waarop deze tot stand komen</li> <li>· incorporeert nieuwe richtlijnen in het eigen handelen</li> <li>· participeert op constructieve wijze in intercollegiaal overleg c.q. intervisie</li> <li>· onderhoudt en vergroot de eigen deskundigheid/competenties d.m.v. bij- en nascholing, bijhouden van vakliteratuur, etc.</li> <li>· begeleidt, onder supervisie van een senior collega, studenten fysiotherapie</li> </ul> <p><b>Gevorderd niveau</b></p>



- in staat bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe c.q. actualisering van bestaande richtlijnen / standaarden van beroepsuitoefening
- initieert c.q. geeft leiding aan activiteiten gericht op innovatie en borging van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening
- begeleidt studenten fysiotherapie en coacht junior collega' s in hun professionele ontwikkeling
- participeert in (inter)nationale kennisnetwerken, binnen het eigen vakgebied en multidisciplinair

## BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

### Curriculumoverzicht Fysiotherapie 2011-2012

Opleiding: Fysiotherapie (voltijd)																
Major Fysiotherapie																
studiejaar 1	Blok 1.1: <i>naam/thema</i> Periode: 1 Kerncompetentie(s): Ia. screenen, diagnosticeren, plannen, Ib. therapeutisch handelen, Ic. preventief handelen IIa. organiseren, IIb. ondernemen. IIIa. onderzoeken IIIb. innoveren				Blok 1.2: <i>naam/thema</i> Periode: 2 Kerncompetentie(s): Ia. screenen, diagnosticeren, plannen, Ib. therapeutisch handelen, Ic. preventief handelen IIa. organiseren, IIb. ondernemen. IIIa. onderzoeken IIIb. innoveren				Blok 1.3: <i>naam/thema</i> Periode: 3 Kerncompetentie(s): Ia. screenen, diagnosticeren, plannen, Ib. therapeutisch handelen, Ic. preventief handelen IIa. organiseren, IIb. ondernemen. IIIa. onderzoeken IIIb. innoveren				Blok 1.4: <i>naam/thema</i> Periode: 4 Kerncompetentie(s): Ia. screenen, diagnosticeren, plannen, Ib. therapeutisch handelen, Ic. preventief handelen IIa. organiseren, IIb. ondernemen. IIIa. onderzoeken IIIb. innoveren			
	EC	T	EC	T	EC	T	EC	T	EC	T	EC	T	EC	T	*	
	Keep on Moving th	Fyv18komt	4	S	FT-zorg BE & WK th	Fyv11ftbwt	6	S	FT-zorg OE & WK th	Fyv18orbt	6	S	FT-zorg Neuroreval. 1 th	Fyv11ftnt	5	O
	Keep on Moving	Fyv18komv	2	O	FT-zorg BE & WK pr	Fyv11ftbwp	4	O	FT-zorg OE & WK pr	F11ftowp	3	O	FT-zorg Neuroreval. 1 pr	Fyv11ftnp	3	O
	Moving				Anatomie in Vivo 2	Fyv11aiv2	2	O	Anatomie in Vivo 3	Fyv11aiv3	2	O	Anatomie in Vivo 4	Fyv11aiv4	2	O
	Preventie	Fyv11komp	3	O	EBP 1	Fyv17ebp1	2	O	Kwaliteit van	Fyv11kvf	3	O	EBP 2	Fyv17ebp2	1	O
	Keep on Moving pr	Fyv11AIV1	2	O	Studieloopbaan 2	Fyv17slb2	1	O	Fysiotherapie	Fyv17slb3	1	O	Studieloopbaan 4	Fyv17slb4	2	O
	Anatomie in Vivo 1	Fyv17slb1	1	O					Studieloopbaan 3			O	Interne Stage 1	Fyv17gwp1	2	O
	Fysiotherapeut in gezondheidszorg															
	Studieloopbaan 1															
	<b>Totaal</b>		<b>15</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>	

studiejaar 2	Blok 2.1: <i>naam/thema</i> Periode: 1 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 2.2: <i>naam/thema</i> Periode: 2 Kerncompetentie(s):Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 2.3: <i>naam/thema</i> Periode: 3 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 2.4: <i>naam/thema</i> Periode: 4 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T
	FT-zorg	Fyv21ftot	6	S	FT-zorg hart/long th	Fyv28HLGT	6	S	FT-zorg Neurorevalid	Fyv28czst	6	S	FT- zorg integratie th	Fyv21ftit	6	S
Orthopedie th	Fyv21ftop	4	O	FT-zorg hart /long pr	Fyv28HLGP	5	O	2 th	Fyv28czsp	5	O	FT- zorg integratie pr	Fyv21ftip	4	O	
FT-zorg	Fyv21ist2	1	O	Advisering	Fyv21afyt	2	O	FT-zorg Neurorevalid	Fyv28ebp4	2	S	Juniorstage	Fyv28stgj	2	O	
Orthopedie pr	Fyv28ebp3	2	O	Fysiotherapie	Fyv21ist3	1	O	2 pr	Fyv21ist4	1	O	Evidence based practice	Fyv28ebp5	2	O	
Interne stage 2				Interne stage 3	Fyv27slb5	1	O	Evidence based	FyvH5vst*	1	O	5	Fyv27slb6	1	O	
Evidence based practice 3	FyvH5vst*	2		Studieloopbaan 5				practice 4				Studieloopbaan 6				
Vrije activiteiten								Interne stage 4								
								Vrije activiteiten								
<b>Totaal</b>		<b>15</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>		

T\* = toets:  
S = schriftelijk  
O = anders

**Studiejaar 1=cohort 2011, P2011**  
**Studiejaar 2 =cohort 2010, H2011**

## Oude curriculum 2010-2011 jaar 3 en 4

### Jaar 3 en 4 voor cohort 2008, hoofdfasepakket 2009 en eerder

<b>studiejaar 3</b>	Blok 3.1: <i>naam/thema</i> Periode: 1 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 3.2: <i>naam/thema</i> Periode: 2 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 3.3: <i>stage 1</i> Periode: 3 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 3.4: <i>stage 2</i> Periode: 4 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T
	Specialisatie	Keuzeafh.	(29)	O	Specialisatie Studieloopbaan 7	Keuzeafh. Fyv37slb7	29	O	Praktijkleerperiode1 Intervisie 1	Fyv37stg1 Fyv35inv1	14	O	Praktijkleerperiode 2 Intervisie 2	Fyv37stg2 Fyv35inv2	14	O
	<b>Totaal</b>															
<b>studiejaar 4</b>	Blok 4.1: <i>stage 3</i> Periode: 1 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 4.2: <i>afstudeeropdracht</i> Periode: 2 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 4.3: <i>specialisatie/minor</i> Periode: 3 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T	Blok 4.3: <i>specialisatie/minor</i> Periode: 4 Kerncompetentie(s): Ia, Ib, Ic, IIa, IIb, IIc, IIIa & IIIb		EC	T
	Praktijkleerperiode 3 Intervisie 3	Fyv47stg3 Fyv45inv3	14	O	Afstudeeropdracht Presentatie Wetenschappelijke vorming	Fyv45aso Fyv45ptr Fyv47bvw	11	O	Vrije activiteiten Special/Minor/ (&SLB)	Keuzeafh	15	O	Vrije activiteiten Special/Minor/ SLB 8	Keuzeafh Fyv47slb8	14	O
	<b>Totaal</b>															

### Jaar 3 en 4 voor cohort 2009, hoofdfasepakket 2010

Semester 1					Semester 2						
St	Code	EC	T		Code	EC	T		Code	EC	T

	Specialisatie	Keuzeafhankelijk	29	0	Majorstage 1	Fyv37stg1	14	0	Majorstage 2	Fyv37stg2	14	0
	Studieloopbaan 7	Fyv37slb7	1	0	Intervisie1	Fyv35inv1	1	0	Intervisie2	Fyv35inv2	1	0
	<b>Totaal</b>		<b>30</b>		<b>Totaal</b>		<b>15</b>				<b>15</b>	
Studiejaar 4	Minor of 2 <sup>e</sup> Specialisatie	Keuzeafhankelijk	29	0	Afstudeerstage					Fyv47stg3	14	0
	Studieloopbaan 8	Fyv47slb8	1	0	Intervisie 3					Fyv45inv3	1	0
					Afstudeeropdracht					Fyv41aso	14	0
					Studieloopbaan 9					Fyv41slb9	1	0
	<b>Totaal</b>		<b>30</b>		<b>Totaal</b>						<b>30</b>	



## BIJLAGE IV      Locatiebezoek

### Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. bacheloropleiding Opleiding tot Fysiotherapeut – Hanzehogeschool Groningen

Tijd	Gesprekspartners	Onderwerpen	
08.15 – 08.30	Ontvangst Auditteam		
08.30 – 09.30	<u>Auditteam</u>	Voorbespreking	
09.30 – 10.15	<u>Opleidingsmanagemen</u> Mw. K. Sulmann Dhr. J.P. Landsman MBA Dhr. S. Bunt Msc  Dhr. E. Visser	Teamleider opl. Fysiotherapie Teamleider opl. Fysiotherapie Voorzitter curriculum commissie Hogeschooldocent toegepaste onderwijskunde	Kennismaking <u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – samenhangende onderwijsleer- omgeving -opzet/inhoud program- ma – keuze werkvormen – actuele ontwikkelingen, aansluiting instroom – internationalisering – onderzoeksdimensie – toetsen en beoordelen
10.15 – 10.30	Intern overleg auditteam		
10.30 – 11.15	<u>Studenten</u> Mw. W.W. Veldman Dhr. P. Spitse Dhr. T.A. van Rozen Dhr. M. Bonsink Dhr. D. Paap Mw. J.I.N. Kamman Mw. K.R. Bøhmer	1 <sup>e</sup> jaar /HAVO 3 <sup>e</sup> jaar /Studentenpanel 3 <sup>e</sup> jaar /Studentenpanel 4 <sup>e</sup> jaar /Fysiek (studiever.) 4 <sup>e</sup> jaar /Fysiek (studiever.) 2 <sup>e</sup> jaar/ IPP 3 <sup>e</sup> jaars/IPP/ honours	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Kwaliteit en relevantie programma – aansluiting – studielast - toetsen en beoordelen - Kwaliteit do- centen- opleidingsspecifieke voor- zieningen – eigen producten
11.15- 11.30	Intern overleg auditteam		
11.30 – 12.15	<u>Docenten</u> Dhr. Bunt Msc  Mw. drs C. vd Kruk  Dhr. dr. P. Hodselmans Mw. dr. M. van Ittersum Mw. M. Hazeveld  Dhr. E.J. Willemsen  Dhr. E. Dijkstra Msc	Hogeschooldocent SLB en specialisaties Hogeschooldocent stage en afstuderen Hogeschooldocent orthopedie Docent EBP en SLB  Commissie kwaliteitszorg en docent SLB en coördinator topsport Lid van de Opleidingscommissie en docent SLB Docent, deels ook werkzaam in de praktijk	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Ambities - onderwijspro- gramma - begeleiding stage en afstuderen - professionali- sering/deskundigheidsbevorder- ing – studiebegeleiding - internationale oriëntatie
12.15 – 13.00	Lunch auditteam		
13.00 – 14.00	Open spreekuur	Inloop voor docenten en studenten+ verificatie documenten	

Tijd	Gesprekspartners		Onderwerpen
	Rondleiding opleidings specifieke voorzieningen		rondleiding
14.00- 14.30	<u>Management</u> Dhr. Drs H.J. Pijlman Mw. G. Steendam Mw. K. Sulman Dhr. J.P. Landsman MBA	Voorzitter College van Bestuur Dean Academie voor Gezondheidstudies) Teamleider Fysiotherapie Teamleider Fysiotherapie	<u>Gespreksonderwerpen</u> voorzieningen, huisvesting, fi- nanciën, landelijke inzet, rendements- en kwa- liteitsbeleid
14.30 – 15.00	<u>Examencommissie</u> Mw.C. A.M. Muller- van den Berg Mw. M. Blok Dhr. drs. M.A. Brouwer Mw. drs. M. Vaartstra Mw. drs. A. Beetsma	Voorzitter examencommissie  Lid examencommissie Lid examencommissie Lid examencommissie Voorzitter toetscommissie	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitsborging toetsen – resultaten
15.00 – 15.15	Intern overleg auditteam		
15.15– 16.00	<u>Werkveld/Alumni</u> Dhr W. Langoor  Mw. J. van de Werken Dhr B.Y.J. Engelsma  Dhr. T. Schrantee  Mw. P.M. Reijntjes  Dhr. R.R. Reezigt	WAC / Praktijk voor Fysiotherapie Willems (alumnus 2009/2010) WAC / Refaja Ziekenhuis Stadskanaal WAC/ Antonius Ziekenhuis Sneek / bestuurslid Regionaal Genootschap Fysiotherapie Stagebegeleider/ Fysio- en Manuele therapie in Winschoten Stagebegeleider/UMCG, Centrum voor revalidatie locatie Beatrixoord Praktijk voor Fysiotherapie Willems (alumnus 2010/2011)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> contacten met opleiding over onder andere: kwaliteit en relevantie van de opleiding - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar program- ma – eindkwalificaties - projectopdrachten -andere wensen vanuit het werkveld - stage en begeleiding –onder- zoekscomponent
16.00- 16.45	Pending issues Mogelijke extra gesprekken en verificatie documenten		
16.45 – 17.15	Intern overleg auditteam		
17.15– 17.45	Alle gesprekspartners		Terugkoppeling door auditteam

### Werkwijze m.b.t. keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.



Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een praktijkles van 1e jaars bijgewoond en een theorieles (zoeken op internet / EBP) van IPP en met de daar aanwezige studenten gesproken.

## **BIJLAGE V    Lijst geraadpleegde documenten**

### **Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO**

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram instelling
- KNGF (2006) Het beroepsprofiel van de fysiotherapeut (met daarin het competentieprofiel van de opleiding tot fysiotherapeut, Hanzehogeschool Groningen)
- Onderwijskundig Opleidingsplan Fysiotherapie (OOP) 2011:
  - Deel 1: Trends en ontwikkelingen
  - Deel 2: Internationalisering
  - Deel 3: Toetsbeleid
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Fysiotherapie Groningen boekenlijst Nederlands (2011-2012)
- Fysiotherapie Groningen boekenlijst Engels (2011-2012)
- OpleidingsJaarPlan (OJP) 2010-2011
- Overzicht stage afstudeerfase 2009-2010
- Overzicht stage afstudeerfase 2010-2011
- Overzicht beoordelingsformulier Afstudeeropdrachten (2011)
- Overzicht beoordelingsformulier Stage (2011)
- Studiehandleiding Afstudeeropdracht 2011-2012
- Onderwijs- en examenregeling (OER) 2010-2011
- Overzicht van het ingezette personeel (2010-2011)
- Overzichtslijst van *alle* afstudeeropdrachten van 2009-2010 en 2010-2011
- Werkveldoverzicht contacten
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Door het panel te bepalen representatieve selectie van (16) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.  
Overzicht van 16 afstudeerwerkstukken op studentnummer:
  - 281732
  - 302825
  - 306876
  - 299478
  - 293663
  - 302882
  - 280982
  - 281098
  - 272203
  - 281001
  - 292335
  - 293927
  - 318536
  - 305551
  - 304163
  - 303333
  - 314254

- 291670
- 304953
- 303842



## BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

### Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter F.M. Brouwer	x					
werkveld- / vakdeskundige dr. Y.F. Heerkens	x	x	x	x	x	
werkveld- / vakdeskundige Dr. T.J.B. Kropmans		x	x	x	x	
studentlid L. Schut						x
secretaris G.C.Versluis						

Op 3 augustus 2011 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Opleiding tot fysiotherapeut, nr# 5300- Hanzehogeschool Groningen.

### Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	Mevrouw (vz) F.M. Brouwer, senior adviseur Hobéon met als aandachtsgebieden kwaliteitszorg & certificering en consult; voorheen o.a senior adviseur onderwijs en kwaliteit bij verschillende hogescholen.
2	Mevrouw Dr. Y. Heerkens, lector "Arbeid en gezondheid" Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en programmaleider "Classificaties & Verslaglegging" Nederlands Paramedisch Instituut.
3	De heer Dr. T.J.B. Kropmans, directeur en docent Medical Science aan de Galway Universiteit in Ierland; van oorsprong fysiotherapeut
5	Mevrouw L. Schut, derde jaars student aan de opleiding Fysiotherapie van de Hogeschool van Amsterdam

### Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis	Gecertificeerd in november 2010.
-----------------------	----------------------------------

## Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

F.M. Brouwer

p/a Lange Voorhout 14  
2514 ED Den Haag

is als voorzitter / ~~deskundige~~ / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Fysiotherapie

aangevraagd door de instelling:

Hanzehogeschool Groningen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

10-6-2011

Handtekening:



## Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

dr. Y.F. Heerkens  
Prins Bernhardlaan 34  
3941 EB DOORN

is als deskundige/~~secretaris~~/student gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Fysiotherapie

aangevraagd door de instelling:

Hanzehogeschool Groningen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Doorn

Datum: 08/06/11

Handtekening:



## Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Dr Thomas Kropmans  
The Clybaun House; Upper Clybaun Road Knocknacarra Galway Ireland

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Opleiding Fysiotherapie; Hanze Hogeschool Groningen

aangevraagd door de instelling:

Hobéon Groep | Lange Voorhout 14 | 2514 ED Den Haag

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Galway Ireland

Datum: 24 June 2011

Handtekening: 



## Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw L. Schut  
Forelstraat 26  
1317 PT ALMERE

is als ~~deskundige / secretaris /~~ student gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Fysiotherapie

aangevraagd door de instelling:

Hanzehogeschool Groningen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: *Almere*

Datum: *25-06-2011*

Handtekening: *Lotte Schut*